

Σημασία των μεταλλείων της Αργυρούπολης στην διάσωση του Ποντιακού Ελληνισμού.

Βασίλη Κωνσταντινίδη, γεωλόγου, μέλους της Π/Ο του Κ.Π.Ε Αργυρούπολης και της Επιτροπής Ποντιακών Μελετών.

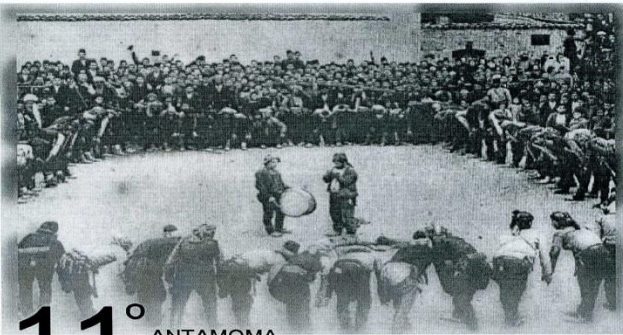
13 -17 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2017

ΕΝΩΣΗ ΠΟΝΤΙΩΝ ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗΣ

ΠΟΝΤΙΑΚΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ
ΤΟΥ «ΣΤΑΥΡΟΥ» ΣΤΗΝ ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗ

ΧΩΡΟΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ
ΠΛΑΤΕΙΑ ΠΟΝΤΟΥ - ΜΕΤΡΟ ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗΣ

11^ο
ΑΝΤΑΜΩΜΑ
ΕΛΛΗΝΩΝ
ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΙΤΩΝ
ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ

Καλλιτεχνικές και θρησκευτικές εκδηλώσεις
Χορευτικά συγκροτήματα
Γιορτή νεολαίας
Ομιλίες, εκθέσεις, προβολές
Ποντιακό γλέντι
Περίπτερα με είδη λαϊκής τέχνης
Βιβλία και παραδοσιακά προϊόντα

Πρόγραμμα Εκδηλώσεων

ΣΥΝΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ
ΔΗΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ - ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗΣ

ΕΤΗΣΙΟ ΑΝΤΑΜΩΜΑ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΙΤΩΝ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ
ΤΟΥ «ΣΤΑΥΡΟΥ» ΣΤΗΝ ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗ

Ευλόγητος σταυρός ευλογίας με επίχρυσο δέσιμο και ζωγραφιστό σμάτλο από την Αργυρούπολη του Πόντου (18ος αι.) Μουσείο Μπενάκη

ΘΕΣΜΟΣ που καθιερώθηκε από την Ένωση Ποντίων Αργυρούπολης με την υπ' αριθμ. 8/4/2007 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου και την απόφαση του Δήμου Αργυρούπολης να θέσει τον θεσμό υπό την αιγίδα του.

ΤΟ ΕΘΙΜΟ της υψώσεως του Τιμίου Σταυρού στον Πόντο.

Στις 14 Σεπτεμβρίου οι νοικοκυρές στον Πόντο έφτιαχναν προζύμι με βασιλικό και το χρησιμοποιούσαν για τη παρασκευή ψωμιού. Το προζύμι το φύλαγαν μέσα σε σακιά, μαζί με το αλεύρι και το χρησιμοποιούσαν για την παρασκευή ψωμιού ή πρόσφορου και κρατούσαν λίγο ζυμάρι για την επόμενη φορά. Το περίεργο είναι ότι το ψωμί φούσκωνε χωρίς την προσθήκη μαγιάς και το απέδιδαν στην «Χάρη» του Τιμίου Σταυρού.

ΤΕΤΑΡΤΗ 13 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2017 και ώρα 20:30
Χώρος εκδήλωσης: Πλατεία Πόντου - Μετρό Αργυρούπολης

Παρουσίαση: κα Αργυρώ Ευσταθιάδη - Γκιώκα
Γεν. Γραμματέας Ένωσης Ποντίων Αργυρούπολης

Ομιλία με θέμα: "Ποντιακή Διάλεκτος, η Κιβωτός του Ομήρου"
Ομιλήτρια κα Γιώτα Ιωακειμίδου, φιλόλογος, δασκάλα της Ποντιακής Διαλέκτου στο Πανεπιστήμιο Μακεδονία.

Ομιλία με θέμα: "Σημασία των μεταλλείων της Αργυρούπολης στην διάδοση του Ποντιακού Ελληνισμού"
Ομιλητής κος Βασίλης Κωνσταντινίδης, εκπαιδευτικός.

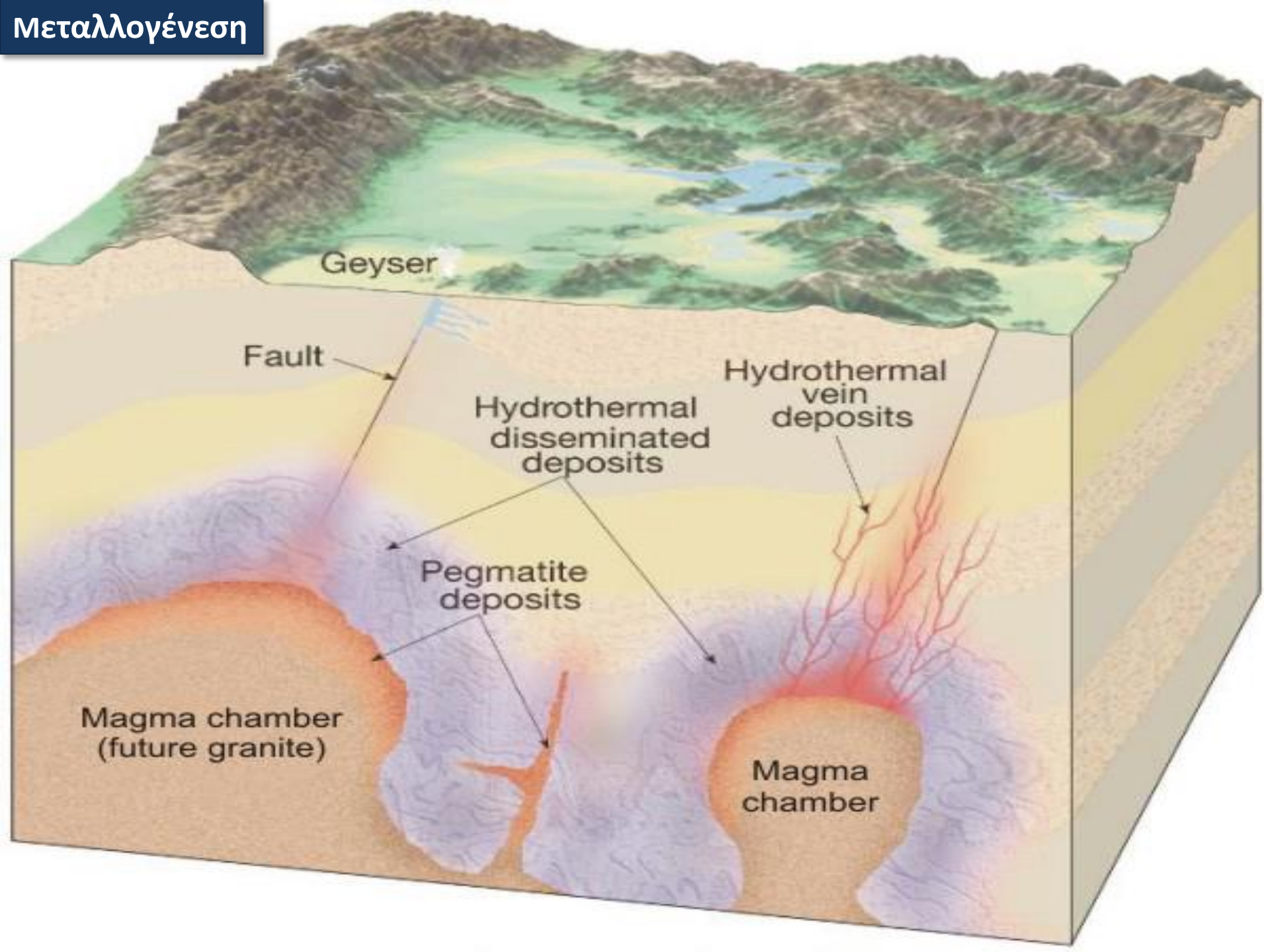
Επίσημη παρουσίαση στην Αθήνα από την Ένωση Ποντίων Ποντίων Αργυρούπολης του περιοδικού "ΠΟΝΤΟΣ"

Παρουσίαση: κος Φωκίων Φουντουκίδης,
δημοσιογράφος

Στο χώρο των εκδηλώσεων θα υπάρχει περίπτερο με το περιοδικό "ΠΟΝΤΟΣ" για γνωριμία με τους επισκέπτες, με τον υπεύθυνο πρόωθησης και προβόλης του περιοδικού κο Γιώργο Πεζιρκιανίδη.

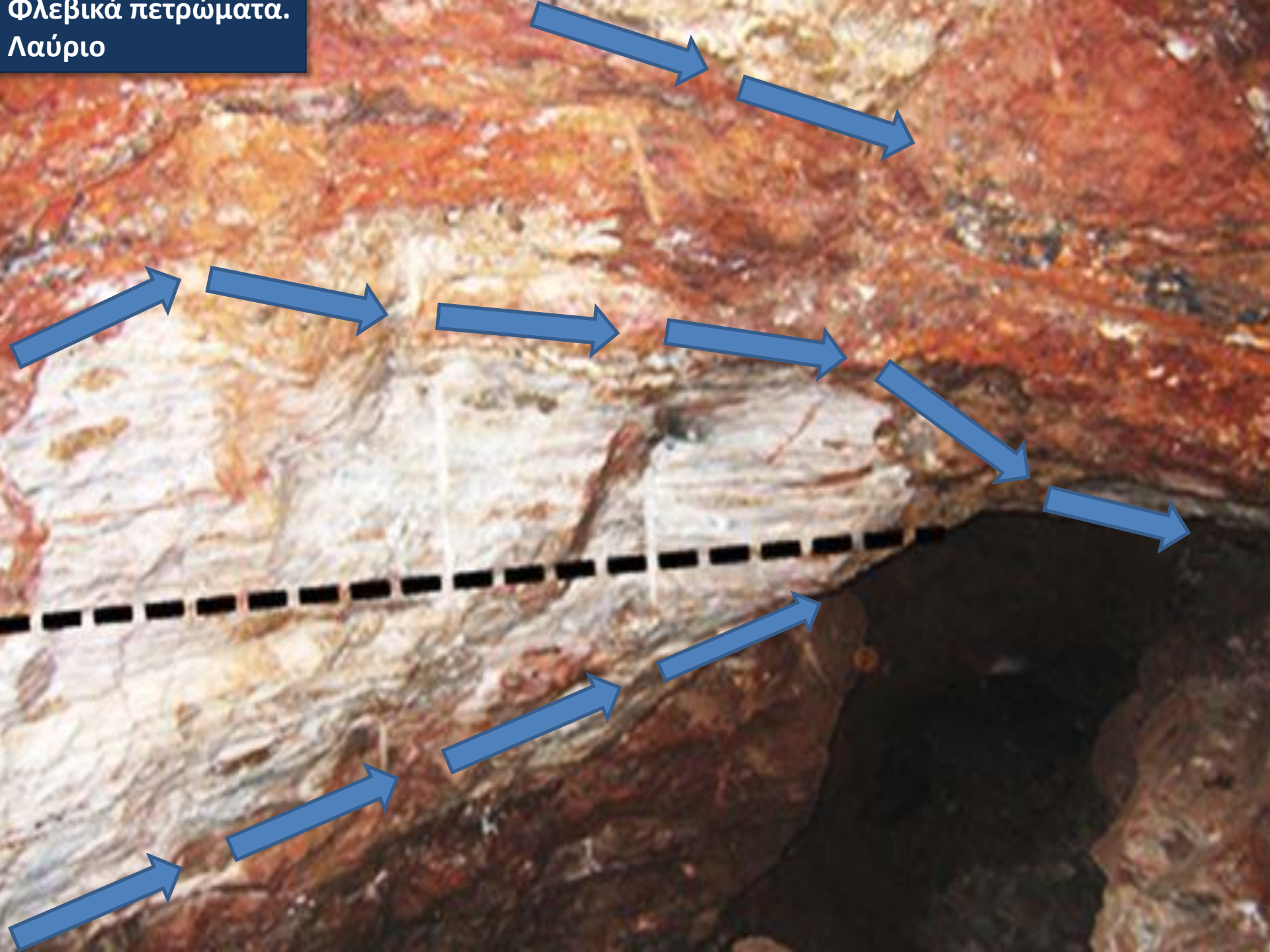
Μεταλλογένεση

Φλεβικά πετρώματα

- ▶ Κρυστάλλωση σε ρωγμές των πετρωμάτων της λιθόσφαιρας
  - ▶ Μεγάλο μήκος σχετικά με το πάχος και το πλάτος
  - ▶ Τέλεια κρυσταλλωμένα
  - ▶ Η ορυκτολογική σύσταση διαφοροποιείται με το βάθος κρυστάλλωσης
-

Φλεβικά πετρώματα.
Λαύριο

Στοά μεταλλείου
Λαύριο

Upper Unit

Detachment fault

Lower Unit

1 m

Κρύσταλλοι γαληνίτη
και σφαλερίτη

Μικτά θειούχα:
Γαληνίτης, σφαλερίτης,
χαλκοπυρίτης

Λαύριο
Ορυκτά

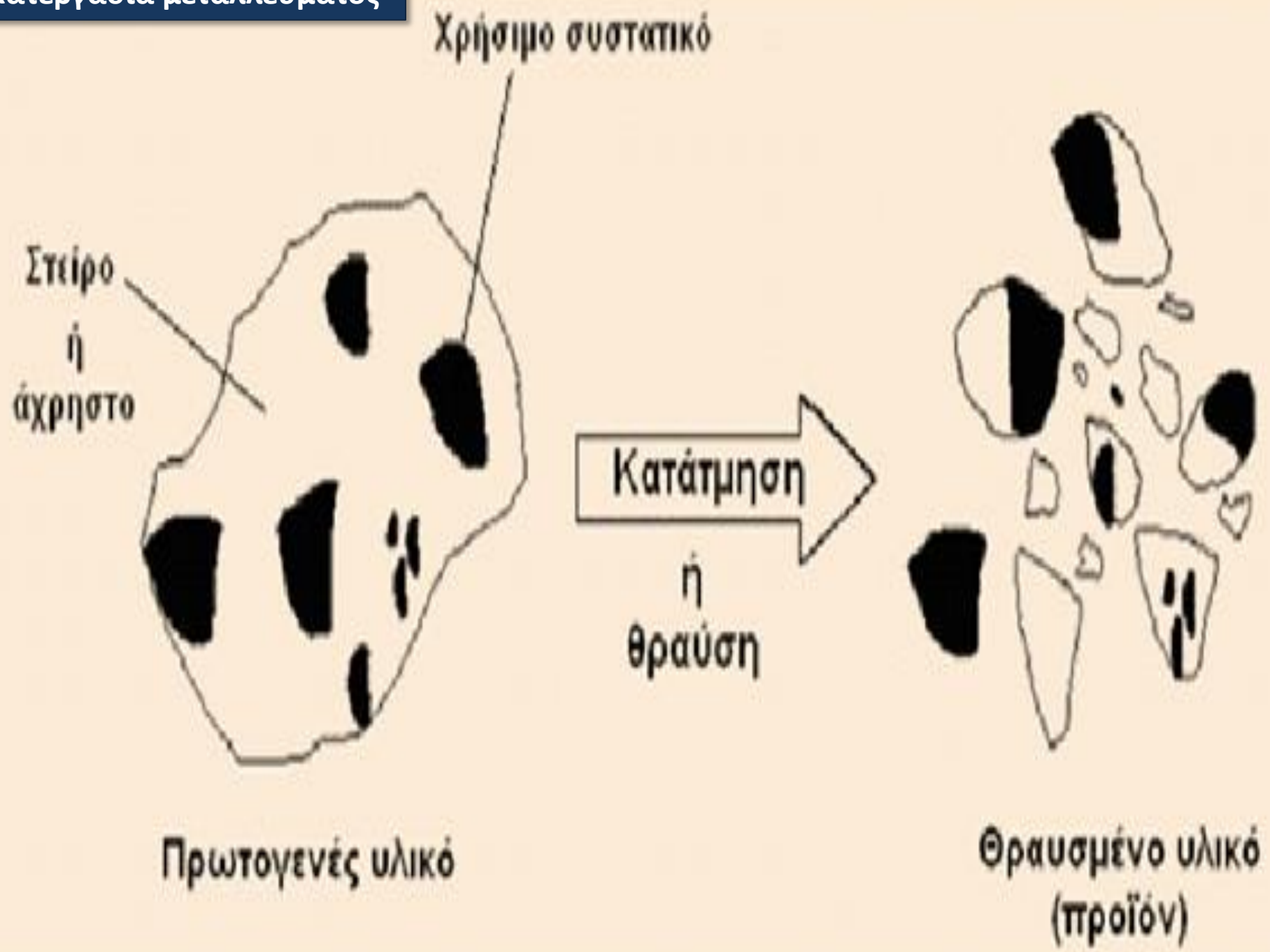

Λαύριο: Εμφανίσεις μικτών θειούχων

Λαύριο: σκλάβοι μεταλωρύχοι

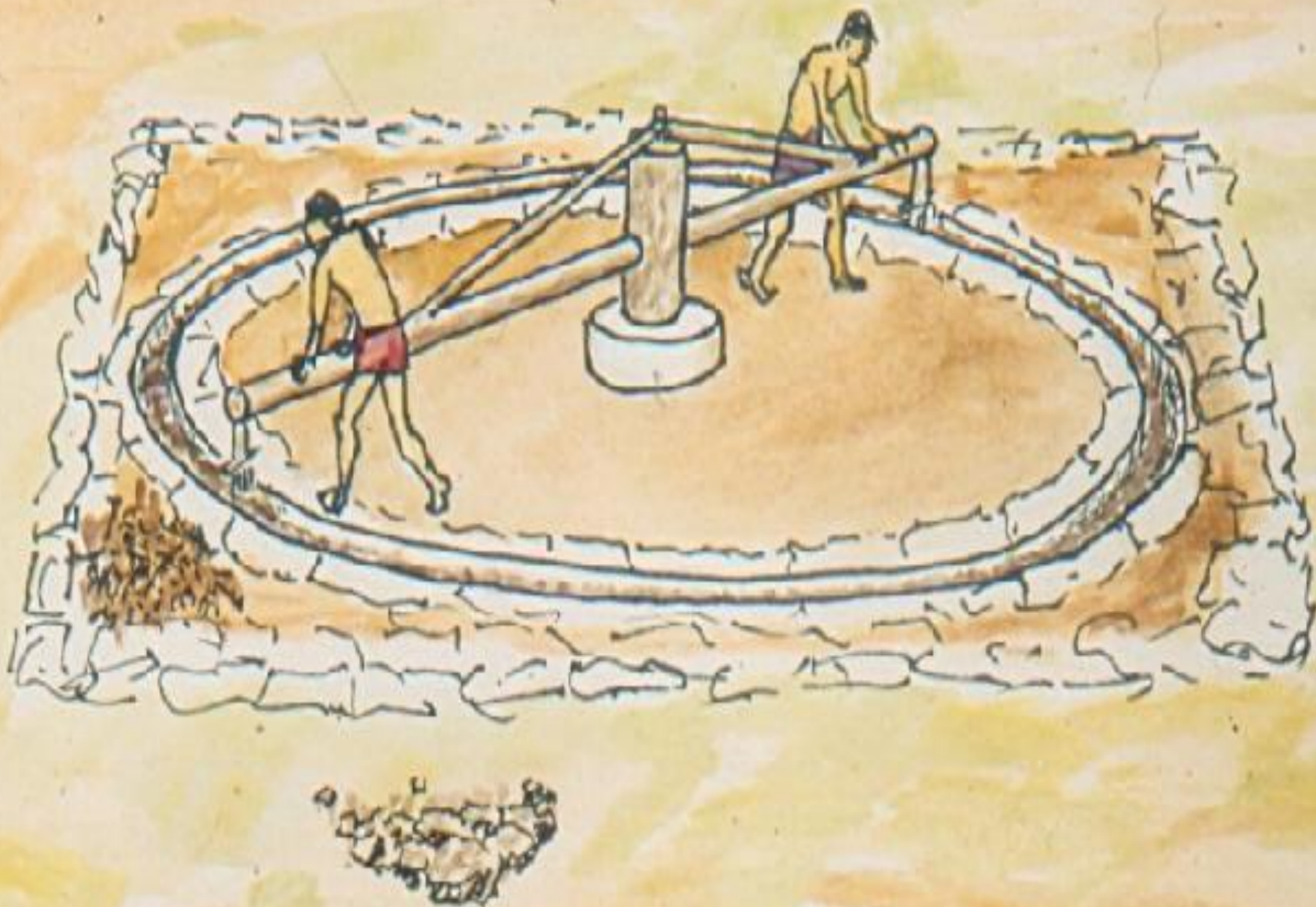
Θορικό: αρχαία πλυντήρια.

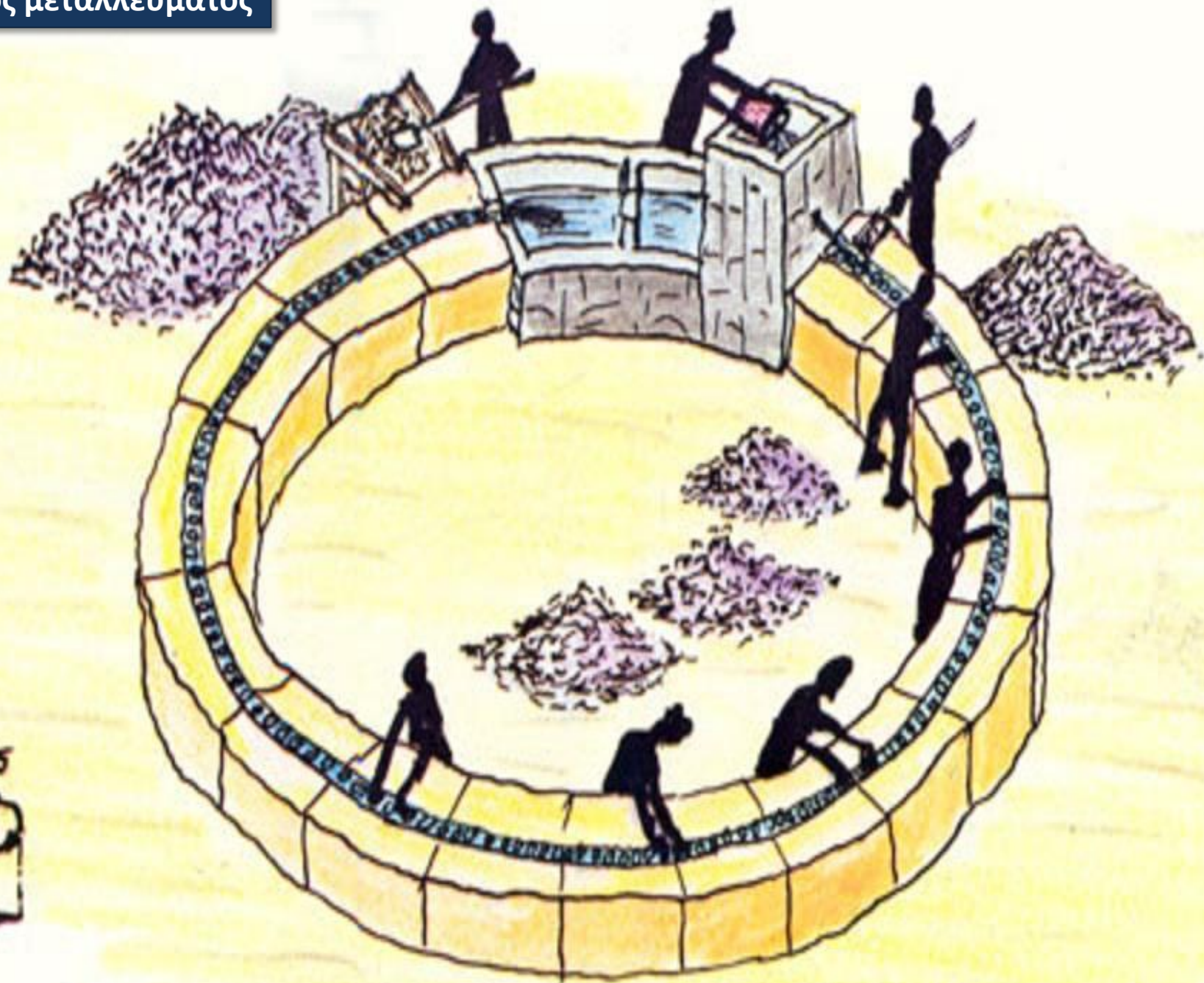
Λαύριο: αρχαίες μεταλλευτικές εγκαταστάσεις.

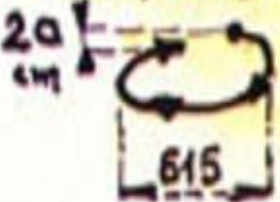
Σύνθλιψη μεταλλεύματος

Διαχωρισμός μεταλλεύματος

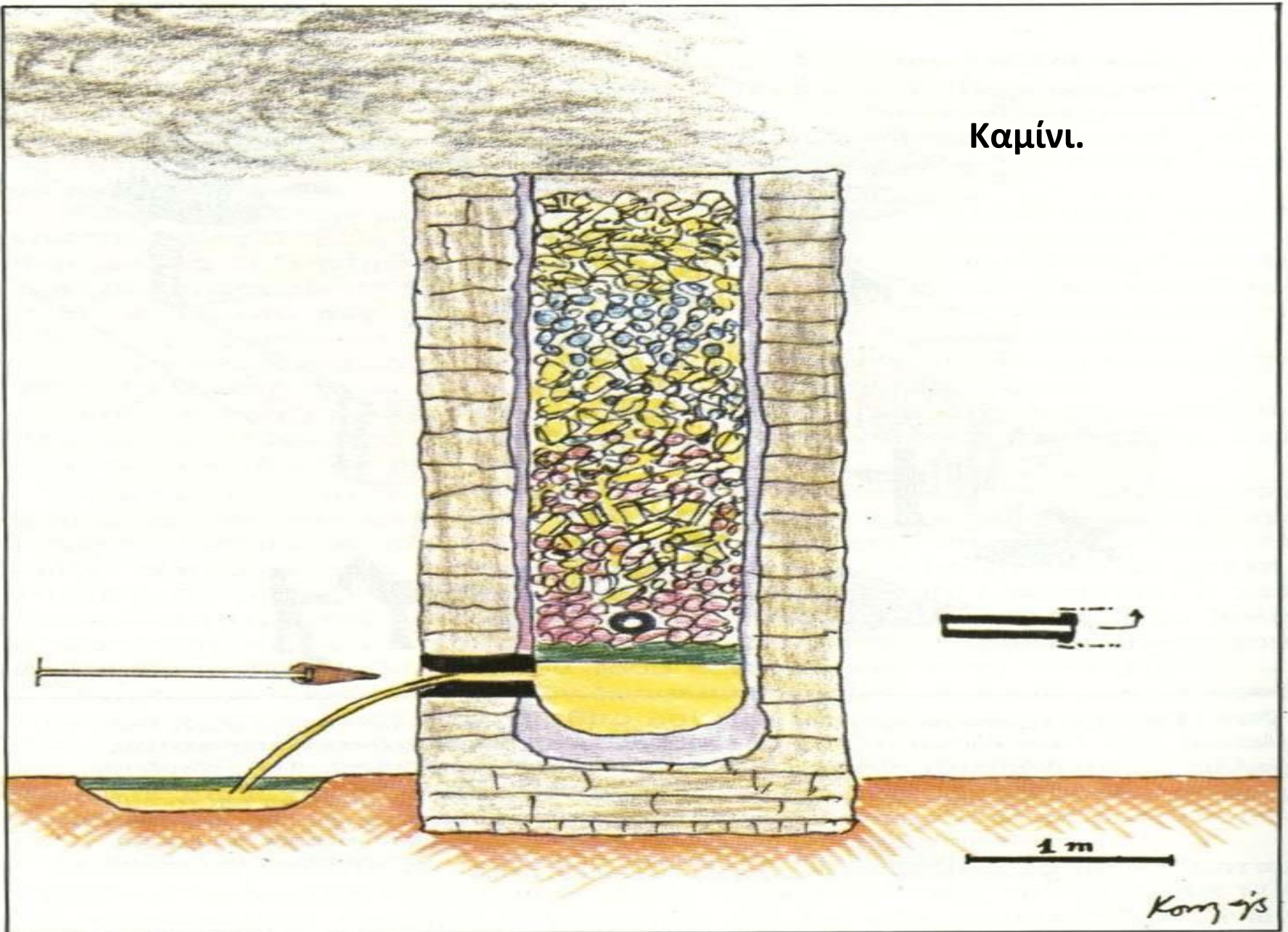
Έλικας

Λαύριο: Αρχαία διαχωριστήρια

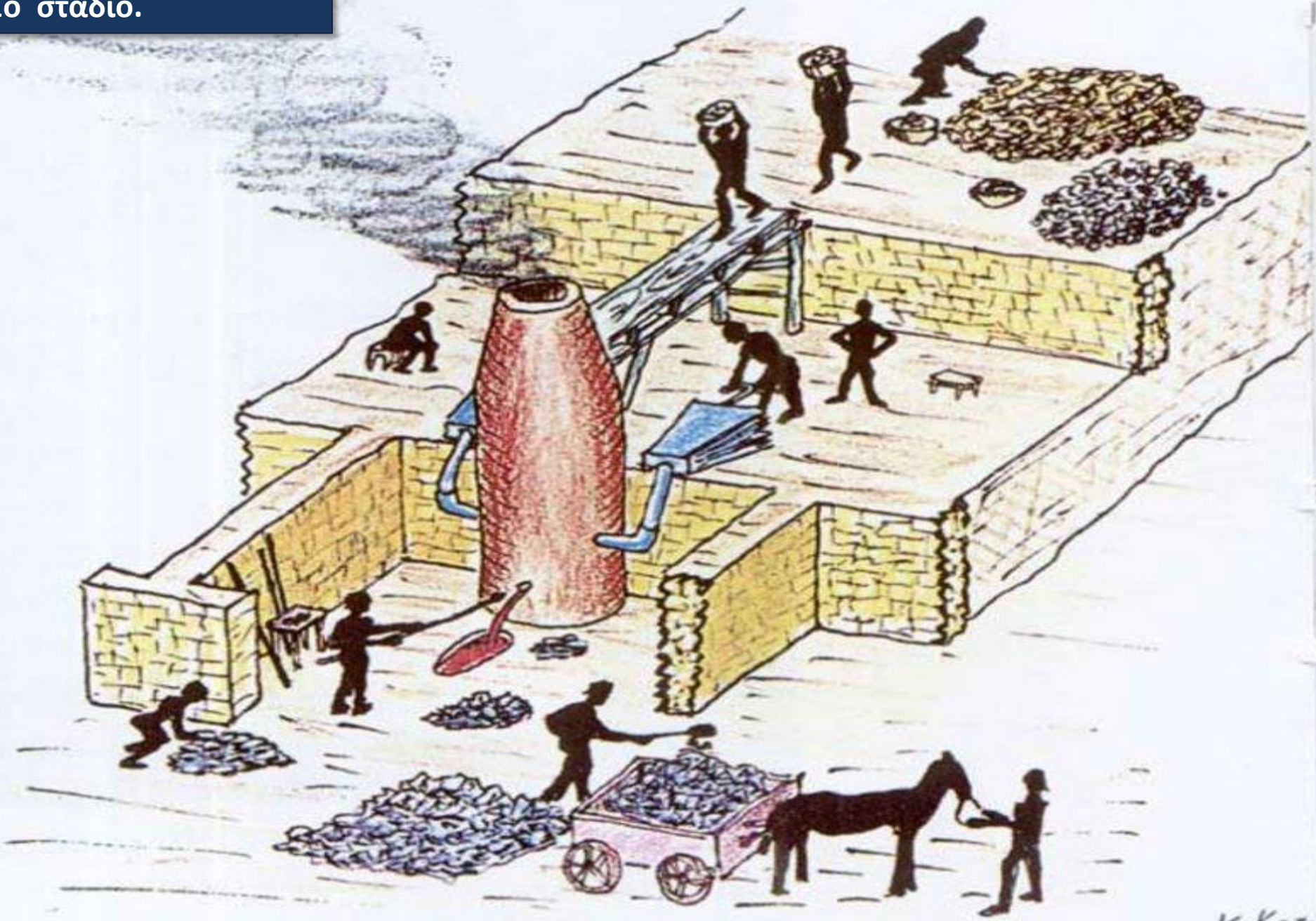

Καμίνι.

Αναπαράσταση μιᾶς ἀρχαίας καμίνου τήξεως. Οἱ κάμινοι αὐτοὶ εἶναι «φρεατώδεις» μεῖ ἐσωτερικὴ διάμετρο 1 m περίπου. Τὸ ὕψος τους, πιθανότατα, δὲν ὑπερέβαινε τὰ 4 m.

Φρύξη μεταλλεύματος.
1ο στάδιο.

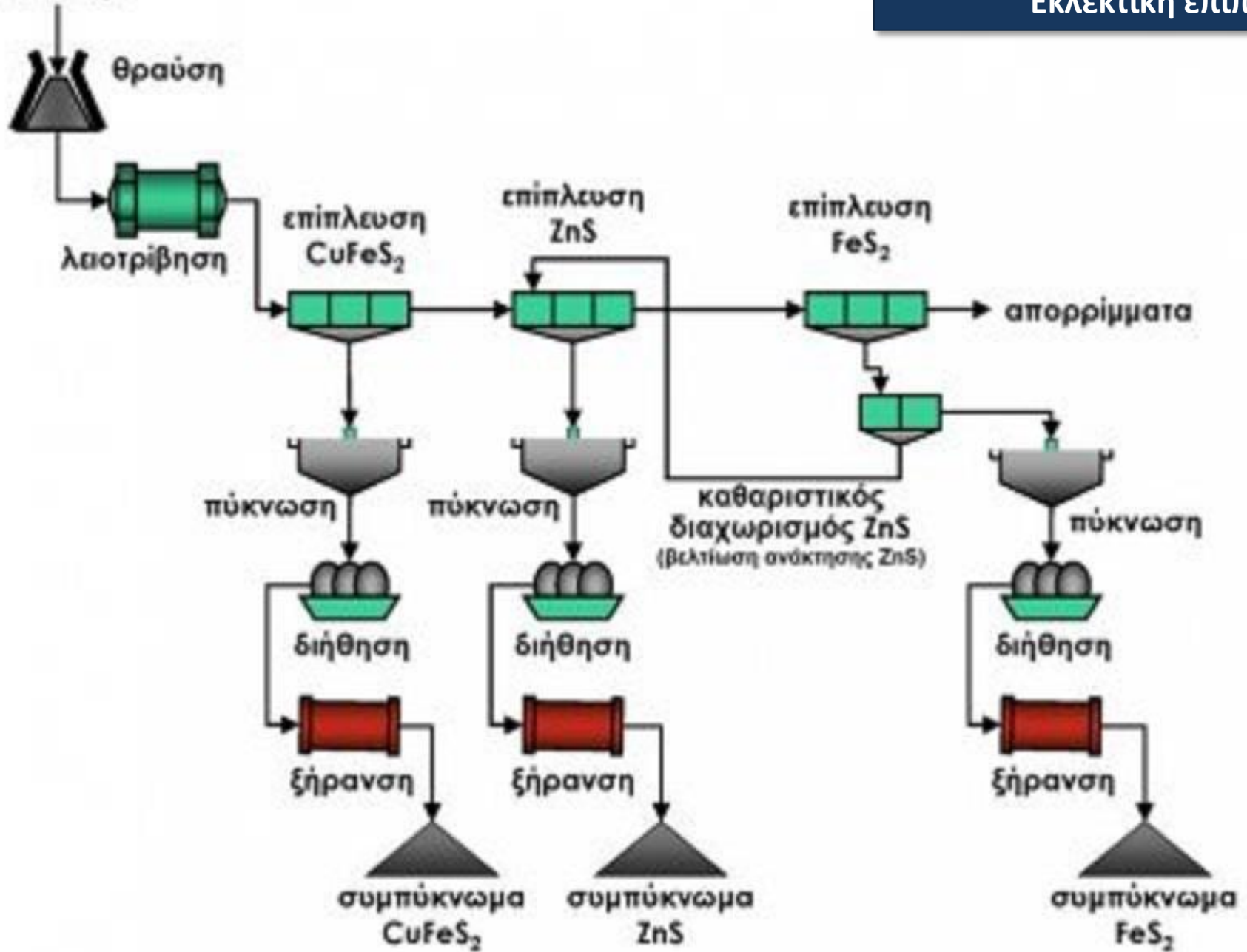

Αρχαία κύπελλα λιθαργύρου.
2ο στάδιο.

Σύγχρονη μέθοδος απόληψης
Εκλεκτική επίπλευση

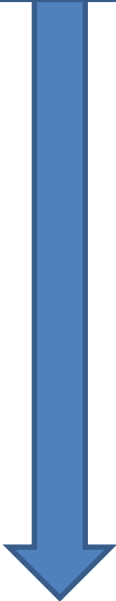
μετάλλευμα

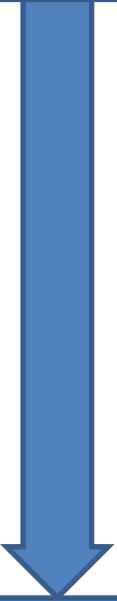
ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΛΛΕΙΩΝ ΤΗΣ ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗΣ ΣΤΗ ΔΙΑΣΩΣΗ ΤΟΥ ΠΟΝΤΙΑΚΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

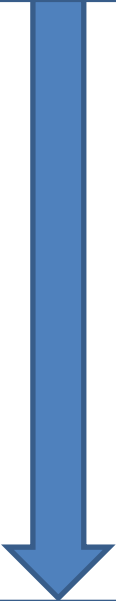
ΕΠΙΒΙΩΣΗ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΔΙΑΣΤΑΣΕΙΣ:
-ΑΥΤΟΟΡΓΑΝΩΣΗ,
-ΘΕΣΜΟΙ
(ΕΚΚΛΗΣΙΑ, ΔΗΜΟΓΕΡΟΝΤΙΑ)

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΟΔΟΣ
ΤΕΧΝΕΣ, ΠΑΙΔΕΙΑ

ΑΥΤΟΣΥΝΕΙΔΗΣΗ
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΟΥΣ
ΕΘΝΙΚΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ

Ζύγαρα

ΣΤΑΥΡΙΝ

ΚΡΩΜΗ

ΜΟΥΖΕΝΑ

Αρταβα (Δορύλα)
 Μυρολί

Σταυρίν

Κρωίμ

Λωρία
 Ρυίξ
 Τσιμπεριά
 Παλαιχώρι

Τσιμερά
 Μουσερά

Γουδουλά

Ρουσίον

Βαρενί
 Νασίον

Μήμερα

Τείτη
 Νηύ Γουμερά

Μασούρα

Παλαβοίτων

Μαντοριά

Ζυγονία

Ψυμαίτων

Λυκοί

Κοτύλια
 Τσαλόχαινα

Χε-Μουχάλ

Τόδωνα

ΟΡΟΣ ΚΟΡΟΣ

Διακόνα

Χαρσίρα

Χ'

Λερί

Παλαρία
 Σαρσίαν

Θίμπιδα

Κιουμουχάνι
 Αργυροπόλις (Κάρ')

Σόρφα

Χεσπαρά
 Νηύ Γουμερά
 Νηύ Χάρι

Χουσιλί

Ραματασίτων
 Πεννη
 Χιλκί
 Αένυες

Διπύργων

Χάσκιοιν

Χάσκιοιν

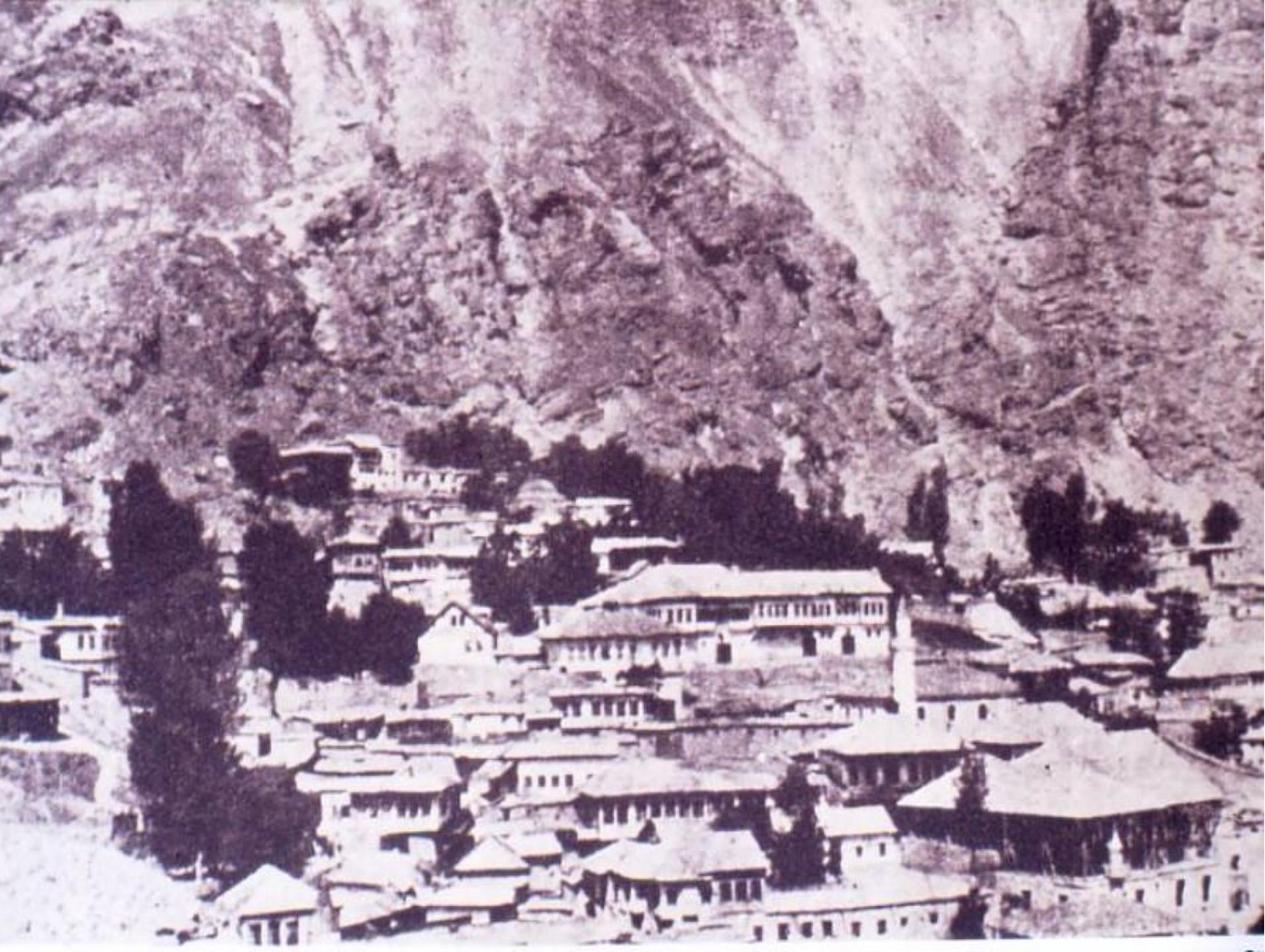
Χάσκιοιν

ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗ

کوتخانہ مدرہ ک

Souvenir de Gumuch-Hané
Vue Panoramique

Φρούριο

Τα μεταλλεία της Χαλδίας

Τα προνόμια και η ευημερία τους διέσωσαν τον κατατρεγμένο Ελληνισμό έως τον 19ο αιώνα

Μεταλλουργοί του Πόντου. Επιστάτες και εργάτες στην είσοδο μεταλλείου (φωτ.: Επιτροπή Ποντιακών Μελετών).

ΕΙΚΟΝΑ ΑΠΟΚΕΦΑΛΙΣΗ ΤΩ ΠΡΟΔΡΟΜΩ
ΤΗΣ ΧΑΡΣΕΡΑΣ ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΕΩΣ.
ΜΕΤΕΦΕΡΘΗ ΤΟ ΕΤΟΣ 1924 ΑΠΟ
ΤΟΥΣ ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ
ΧΑΡΣΕΡΑΣ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ. ΣΤΗΝ
ΧΑΡΣΕΡΑ ΜΕΤΑΦΕΡΘΗ ΑΠΟ ΤΟ
ΧΩΡΙΟΝ ΡΩΜΑΝΑΝΤΩΝ ΛΟΥ
ΔΙΕΛΥΘΗ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΛΩΣΗ
ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΟΥΝΤΑΣ 1463
Η ΕΙΚΟΝΑ ΕΚΑΘΑΡΙΣΘΕΙ ΔΑΠΑΝΗ
ΟΙΚ. ΒΑΓΓΕΛΗ ΤΑΡΓΟΥΝΤΖΙΔΗ ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ Τ
ΕΥΖΥΓΟΥ ΑΓΑΠΗΣ ΚΑΙ ΙΩΝΕΩΝ ΚΥΡΙΑΚΗΣ
ΚΑΙ ΙΩΑΝΝΗ

Στους Ομηρικούς χρόνους πρέπει τα μεταλλεία της να ήταν σε πλήρη λειτουργία:

«αντάρ Αλιζώνων – βδιός και επίστροφος ήρχον – τηλόθεν εξ Αλύβης όθεν αργύρου εστί γενέθλη» (Ομήρου Ιλιάς Β΄ κατάλογος νεων 52, 855-857).

Το παλιό όνομα της πόλης ήταν **Καν** και το όνομα **Αργυρούπολη** το έδωσε ο **Γεώργιος Κυριακίδης το 1846 από και από τότε υιοθετήθηκε από όλους**

- Στην πόλη και στα περίχωρα λειτουργούσαν στις αρχές του **18ου αιώνα 17 μεταλλεία.**
- Σύμφωνα δε με άλλη πηγή, το **1722** μεταλλεία λειτουργούσαν και σε άλλες περιοχές του Πόντου, όπως στην **Κρώμνη**, στη **Ματσούκα**, στα Σούρμενα, στην **Κερασούντα**, στην Τρίπολη και στο **Σεμπινκαραχισάρ**, στη **Σεβάστεια**, και στην **Παϊπούρτη** αλλά και σε περιοχές εκτός Πόντου, όπως η Μεσοποταμία, το Ερζερούμ, η Τιφλίδα, το Καρς, το Βατούμ και το Ικόνιο, ενώ **τα μεταλλεία της Ανατολίας για τα οποία υπάρχουν στοιχεία ανέρχονταν σε 33.**
- Τέλος, σύμφωνα με άλλη πηγή, τα πιο σημαντικά μεταλλεία στο έδαφος της Μικράς Ασίας κατά την περίοδο **1559-1785** ήταν αυτά στις περιοχές: **Αργυρούπολη**, Άργαμαντέν, Μπιλετζίκ, Έσπιε, Κεμπάν, Ινεγκιόλ, Κιγί και Κιουρέ, Νιφ. Μεταλλεία νίτρου υπήρχαν στις περιοχές: Αχσέν-ντερέ, Άκνταγμαντεν, Μπιλετζίκ, Ερτζίς, Ιτς Ιλ, Καισάρεια, Καμένγκιραντ, Κιλισέχισαρ, Λαρέντε, Μαλάτεια, Νίγδη, Ρουντίκ, Βαν.

Η ακμή των μεταλλείων και κατά συνέπεια της

πόλης ήταν ο 17^{ος} και 18^{ος} αιώνας,

με το μέγιστο της ακμής της τα τέλη του 18^{ου} αιώνα.

Στο μέγιστο της ακμής της

η πόλη είχε 60.000 κατοίκους

Το 1598 η πόλη καταγράφεται από τους Οθωμανούς σαν Γκιουμσχανέ. Οι Σουλτάνοι Μουράτ Γ' (1574-1595), Μεχμέτ Γ' (1595-1603) επικύρωσαν τα προνόμια των μεταλλωρύχων και των μεταλλείων που θεωρήθηκαν μπεηλίκια (προνομιούχα, κυβερνητικά).

Οι μεταλλωρύχοι μπεηλικσήςδες απαλλάχθηκαν από την φορολογία, τις εισφορές, τις αγγαρείες, τις διώξεις, αλλά και την υποχρεωτική στράτευση και το παιδομάζωμα.

Τα έσοδα από τα μεταλλεία ήταν περιουσία των Σουλτάνων που μ' αυτά χρηματοδοτούσαν τον στρατό.

Περιπτώσεις αυτονομίας των διαφόρων περιοχών

Σάντα

Αργυρούπολη

Μπουγά Μαντέν

Χάρσερα

Σάντα

Στο Πελιγράδ ή Βελιγράδ (πολύ πιθανό να πρόκειται περί παράφρασης του Μπουλγάρ Δαλή, δηλαδή το όρος Ταύρος) της αυτοκρατορίας ανακαλύφθηκε μεταλλείο αργύρου, δύσκολο στην τήξη. Ο Σουλτάνος έψαξε να βρει τους καταλληλότερους μεταλλουργούς και οι Σανταίοι προτάθηκαν από τον τοπάρχη Τραπεζούντας. Αυτοί με αρχηγό ένα γεροντότερο πήγαν στην Κωνσταντινούπολη και από κει στο μεταλλείο. Και πέρα πάσης προσδοκίας έλυσαν το δυσεπίλυτο πρόβλημα. Εκδόθηκε φερμάνι από τον Σεϊχούλ Ισλάμ Χοτζέτι Σερίφ που επικύρωνε τα όρια της περιοχής τους.

Αργυρούπολη

Φιρμάνι του 1737 και 1739

Μπουγά Μαντέν

α) η Οθωμανική Κυβέρνηση δεν είχε το δικαίωμα να μεταβιβάσει τα δικαιώματα κυριότητας και εκμετάλλευσης του μεταλλείου, ούτε να πωλήσει ή μεταβιβάσει μερίδα αυτού σε τρίτους χωρίς τη σύμφωνη γνώμη και συγκατάθεση των ιδίων των μεταλλουργών.

β) δεν υπήρχε δυνατότητα αποπομπής οποιουδήποτε ζητούσε άδεια εκμετάλλευσης του μεταλλείου.

γ) αναγνωρίζονταν το δικαίωμα ισόβιας κληρονομιάς και

δ) κατοχή όλων των δασών σε ακτίνα 9 ωρών γύρω από τον οικισμό χωρίς σχετική άδεια του κράτους και χωρίς φόρους. (Σουλτανικό φερμάνι που παραδόθηκε στις 11-23/2/1826 στον Χατζή Λευτέρη Αποστόλογλου).

Χάρσερα

«Πεν Χαρσέραλη ιμ τσεκέμεμ»

**Εγώ είμαι Χαρσερέτης και δεν υποβάλλομαι σε
αγγαρείαν**

«Νέπε πείϊ, πεν Χαρσέραλη ιμ τσεκέμεμ»

«Επειδή η προστασία και η προφύλαξη του μεταλλείου της Αργυρούπολης, που είναι ένα από τα σημαντικότερα φορολογούμενα κατ' αποκοπήν κέντρα του Μεγάλου μου Κράτους, είναι από τα έργα άξια για μέριμνα, η οποία θα προκαλέσει την αύξηση των προσόδων του εν λόγω μεταλλείου και έτσι θα επιφέρει την ωφέλεια στο θησαυροφυλάκιο των Μουσουλμάνων, στο εξής δεν πρέπει να γίνει καμία ενέργεια προσβλητική και αντιβαίνουσα στην εξαίρεσή του από τη φορολογία. Οι μεγάλοι Βεζύρηδες που διαβαίνουν και ταξιδεύουν προς τα μέρη του Ερζερούμ και της Τραπεζούντας, σύμφωνα μ' αυτά που επικρατούν στα μεταλλεία, να μην μπαίνουν στην πόλη της Αργυρούπολης, αλλά να περνάνε από τα μέρη από τα οποία διάβαιναν αρχικά, και από σήμερα να μη ζητούν από τα μέρη της Τραπεζούντας και του Ερζερούμ και από άλλα μέρη εισφορές στρατοπέδευσης και εκστρατείας και οδοιπορικά και αντίτιμο για τα πέταλα [τη φθορά των πετάλων των ζώων!], και τα καφτάνια [τη φθορά των καφτανιών] και αντίτιμο αίματος [κεφαλικό φόρο] και αποζημίωση για τα εντός των συνόρων συμβαίνοντα δυστυχήματα και δολοφονίες και άλλες πολεμικές και στρατιωτικές εισφορές, και με κανέναν απολύτως τρόπο να μη γίνει επέμβαση από τη μεριά των βαλχίδων και δικαστών, να μην αποστέλλονται στον καζά και τα χωριά τους ειδικοί εισπράχτορες φορολογίας και να μη γίνει καμιά παράβαση στην εξαίρεσή τους από τη φορολογία».

Φιρμάνι Νο 53 του 1737 και 1739.
Απευθύνεται στον Βαλή της Τραπεζούντας.

Οι κοινότητες των μεταλλωρύχων κάτω από την καθοδήγηση των εκλεγμένων αρχηγών τους δημιούργησαν ιεραρχία που τους οργάνωσε και αυτή με την σειρά της συνεργάστηκε με τους θεσμούς είτε τους Ελληνικούς, είτε τους Οθωμανικούς.

Σε όλα τα χωριά τους ο μουχτάρης ήταν έλληνας και σε κάποιες περιπτώσεις κρυπτοχριστιανός με συνείδηση της καταγωγής του. Ανάλογα με την ικανότητα ενός εκάστου τα αξιώματα που κατελάμβαναν ήταν:

Γενικός Μαντέν Εμίνης

(διευθυντής μεταλλείων της Μ. Ασίας)

Μαντέν Εμίνης (επόπτης σε κάθε μεταλλείο)

Ο Εμίνης της Αργυρούπολης είχε ανώτερο βαθμό από όλους τους άλλους κατά τόπους συναδέλφους του στα μεταλλεία που συνδέονταν με εκείνα της Αργυρούπολης. Σε συνεργασία με το γενικό αρχιμεταλλουργό αναλάμβανε την έρευνα για ανακάλυψη νέων μεταλλείων, τηρούσε κατάλογο των κατά τόπους αρχιμεταλλουργών, παραλάμβανε από αυτούς το εξορυσσόμενο μετάλλευμα και το έστελνε στην Κωνσταντινούπολη, μεριμνούσε για την απρόσκοπτη λειτουργία των μεταλλείων, είχε δικαίωμα να προσαρτά στα μεταλλεία χωριά, οι κάτοικοι των οποίων μπορούσαν να εργάζονται σε αυτά απολαμβάνοντας τα σχετικά προνόμια, εφόσον το επιθυμούσαν.

Τέλος, είχε δικαίωμα να κόβει αργυρό νόμισμα

Γενικός αρχιμεταλλουργός ή ουμουμή μαντεντζή πασάς (προϊστάμενος όλων των μεταλλείων της Χαλδαίας)

Ο γενικός αρχιμεταλλουργός, είχε υπό την εποπτεία του όλα τα μεταλλεία της Χαλδίας και των αποικιών της και έφερε τον τίτλο του αγά. Εκτός από μια εξαίρεση, το αξίωμα το καταλάμβαναν πάντα ορθόδοξοι.

Συνεργαζόταν με τον επόπτη στην ανεύρεση νέων μεταλλείων, έδινε ονόματα στα μεταλλεία και διόριζε τον εκάστοτε αρχιμεταλλουργό.

Ειδικός αρχιμεταλλουργός ή εμπρολάτης ή ουστάμπασης του κάθε μεταλλείου..

...που ήταν προϊστάμενοι στις κοινότητες των μεταλλουργών και θεωρούνταν

αντιπρόσωποι του σουλτάνου.

Διηύθυναν τις εργασίες των μεταλλείων και παρέδιδαν τα προϊόντα στο

γενικό αρχιμεταλλουργό.

Πόντιοι μεταλλωρύχοι

**Χόπα
Μεταλλείο**

Οι απλοί εργαζόμενοι στα μεταλλεία διακρίνονται σε:

- **μιπασίρηδες** (εργοδηγοί κάθε γαλαρίας)
- **ισοζίδες** (απλοί μεταλλορύχοι)
- **τσαγιλτζήδες ή τσαουλιτζήδες** (κονιορτοποιητές, διαχωριστές)
- **γαλτζήδες ή καλδζίδες και γιουμαδζίδες** (πλύσταρχοι)
- **Οι παραστάτες ή φούρναροι**
- **φυσητές**
- **Οι μπαλτατζήδες**
- **κατιρτζήδες ή γατιρτζήδες**

Μιπασίρηδες

(εργοδηγοί κάθε γαλαρίας)

Ισοζίδες

(απλοί μεταλλορύχοι)

Οι μεταλλουργοί (μαντεντζήδες - madenci), χριστιανοί στην πλειονότητά τους, ήταν οι απλοί εργάτες των μεταλλείων. Εργάζονταν στις στοές, όπου **πραγματοποιούσαν την εξόρυξη του μεταλλεύματος**. Η ηλικία τους κυμαινόταν μεταξύ 15 και 60 ετών. Η εργασία ήταν ιδιαίτερα επικίνδυνη και ανθυγιεινή. Έφεραν ως διακριτικά σφυρί, μοχλό και θρυαλλίδα από ορείχαλκο. Προστάτης αγίός τους θεωρούνταν ο προφήτης Ηλίας

**τσαγιλτζήδες ή τσαουλτζήδες
(κονιορτοποιητές, διαχωριστές)**

αναλάμβαναν το θρυμματισμό των όγκων του
μεταλλεύματος μετά την εξόρυξή τους

Γαλτζήδες ή καλδζίδες και γιουμαδζίδες, πλύσταρχοι

Απομακρύνουν το μετάλλευμα από το τζουρούφ (σκουριά).

Σε αυτή την εργασία στην περιφέρεια Αργυρούπολης

διακρίνονταν οι Κρωμναίοι

Οι παραστάτες ή φούρναροι

Επιφορτισμένοι με την τήξη του μεταλλεύματος.

Φημισμένοι παραστάτες στην περιφέρεια Αργυρούπολης
ήταν οι Γιμερίτες και οι Σανταίοι

Φυσητές

Εργάζονται στα χωνευτήρια γκαλ χανέδες ή
στους φούρνους

Οι μπαλτατζήδες

Ειδικό σώμα που επανδρωνόταν από χριστιανούς, **επιφορτισμένο με την προμήθεια ξύλων** που χρησιμοποιούνταν για καύσιμη ύλη στα καμίνια καθώς και δοκαριών για την υποστήριξη των στοών των μεταλλείων.

Σε καιρό πολέμου προμήθευαν το στράτευμα με τα απαραίτητα ξύλα και κάρβουνα, κατασκεύαζαν δρόμους μέσα από δάση, υπονόμους, τάφρους, προχώματα και γέφυρες. Φορούσαν κοντό επενδύτη, κίτρινο ύφασμα στο πηλήκιο και ως διακριτικό του επαγγέλματός τους έφεραν μια αξίνα.

Ο αρχηγός του τάγματος, μπαλτατζή-μπασής (baltacıbaşı), απολάμβανε τιμές πασά, έπαιρνε τα ίδια δώρα με τους αρχιμεταλλουργούς και νεμόταν τα εισοδήματα χωριού.

Οι οικισμοί Ίμερα, Κρώμνη, Κορόνιξα και Αμπρικάντων ανέδειξαν πολλές οικογένειες μπαλτατζήδων

κατιρτζήδες ή γατιρτζήδες

(katir = μουλάρι, αγωγιάτες)

Ήταν αγωγιάτες που μετέφεραν μετάλλευμα από την Αργυρούπολη και από τα ιδιαίτερα σημαντικά μεταλλεία αργυρούχου χαλκού Άργαμαντέν στην Τραπεζούντα.

Επιφανειακές εμφανίσεις

Χάρσερα προς Χάκαξα

Η «ΝΕΑ ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΗ»

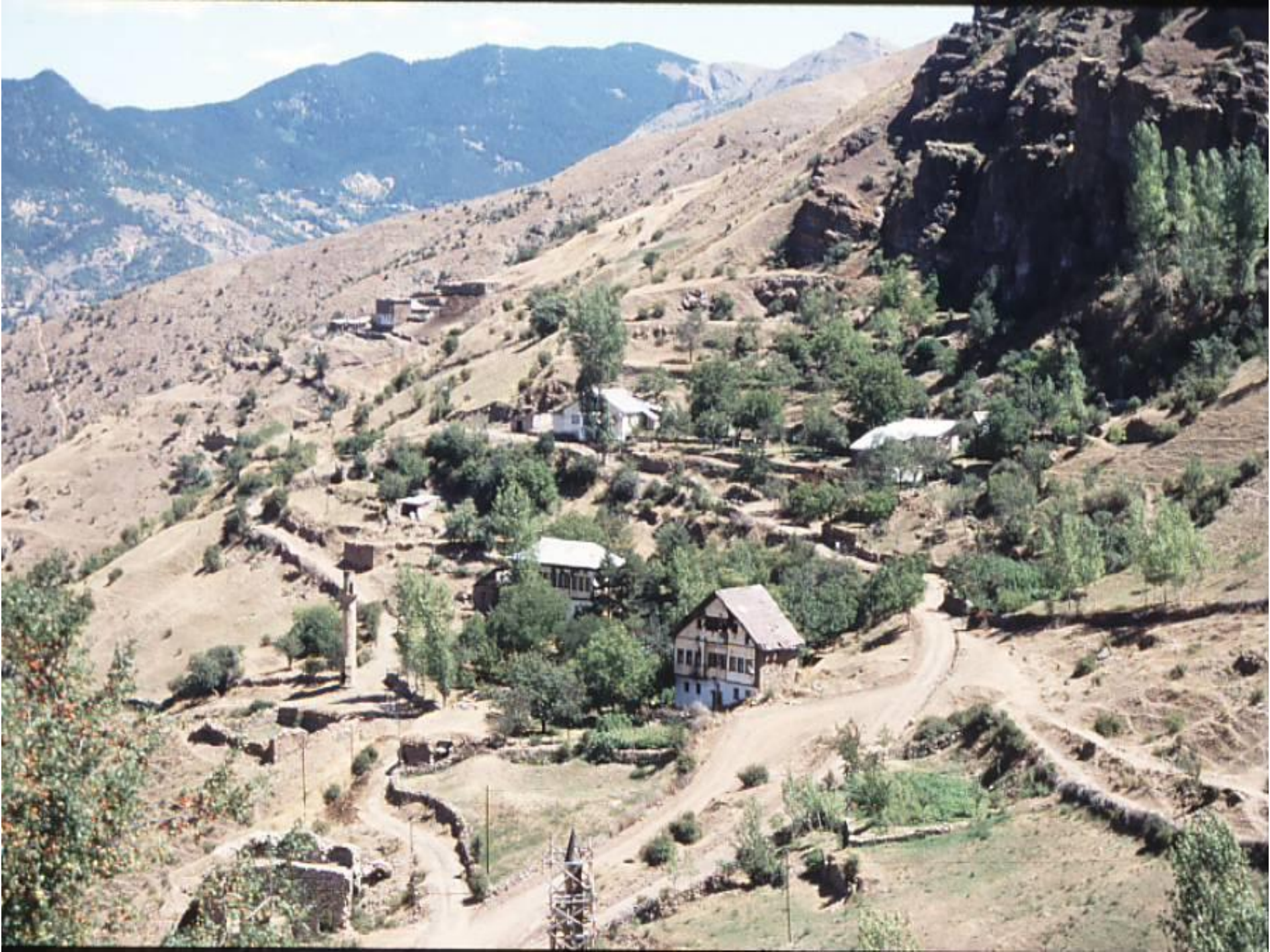

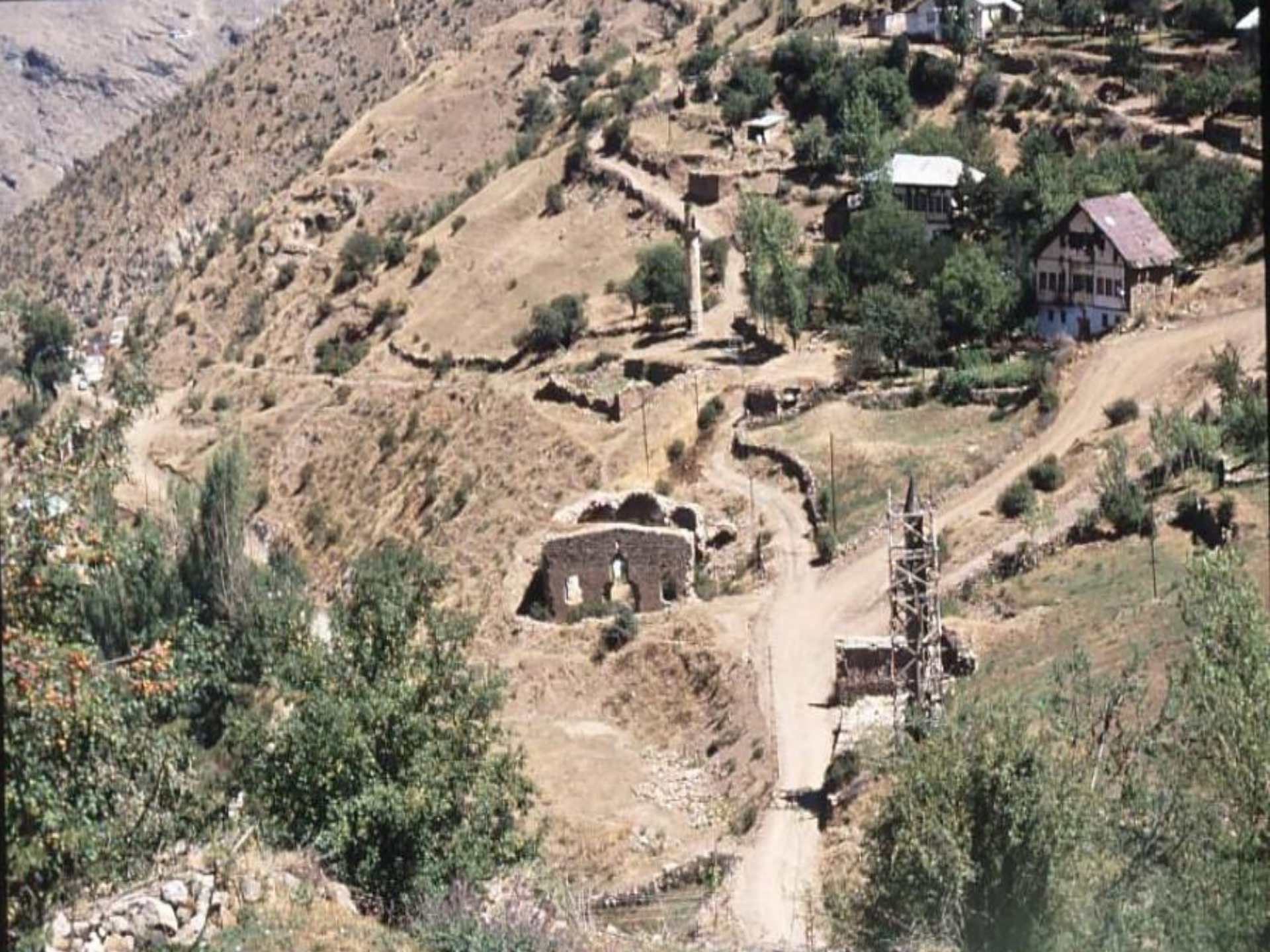
Αργυρούπολη
Τα γραφεία των μεταλλωρύχων...

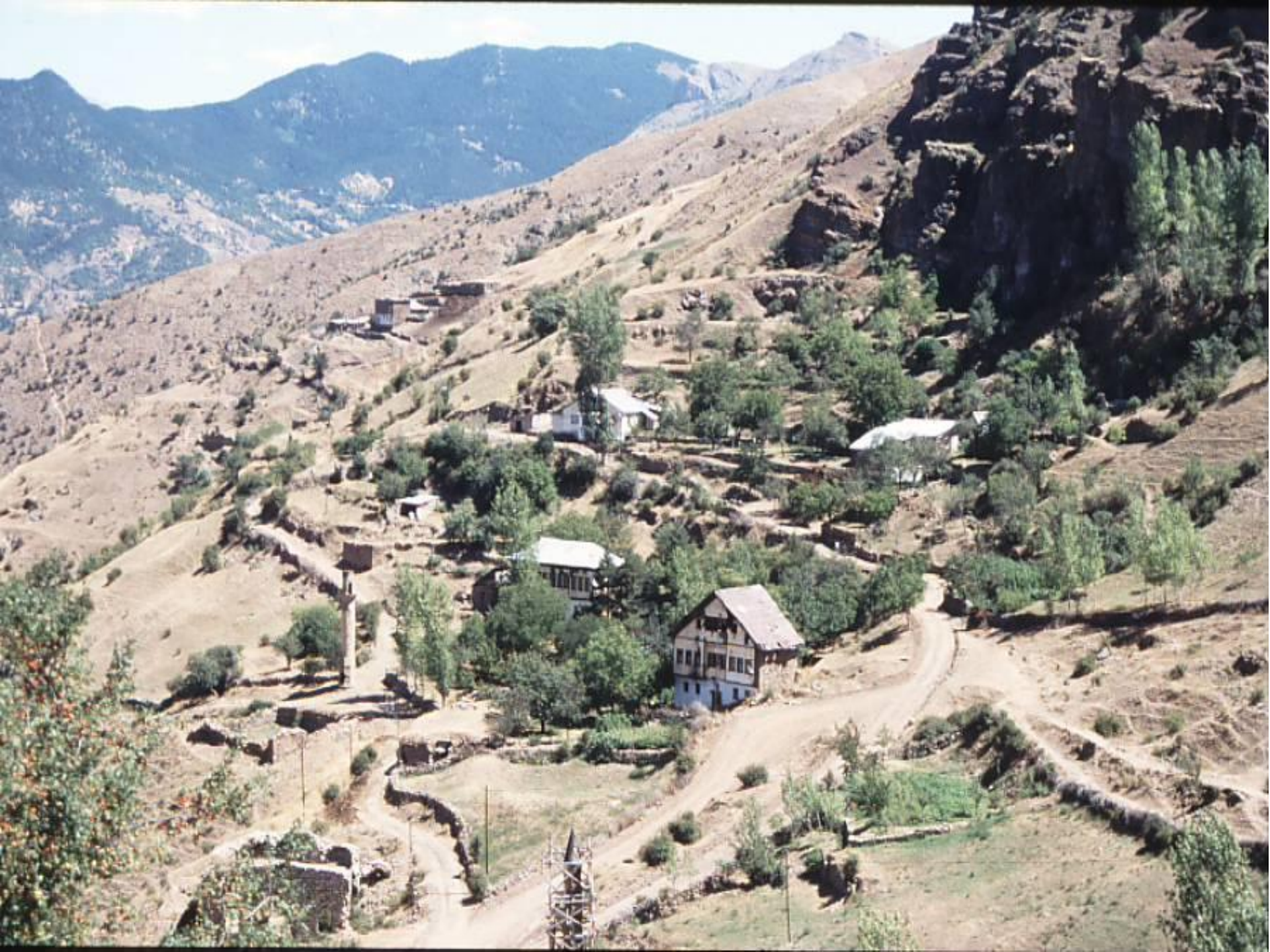

Αργυρούπολη
Οικία αρχιμεταλλουργού

Οικοκυρική σχολή

σχολείων διαφόρων πόλεων, κωμοπόλεων και χωριών του Πόντου
με τον πληθυσμό τους κατά εκκλησιαστικές επαρχίες¹

Περικλή Τριανταφυλλίδη, «Ἡ ἐν Πόντῳ ἑλληνική φυλή
ἦτοι τὰ Ποντικά», ἐν Ἀθήναις 1866

α/α	Πόλη ή χωριό	Πληθυσμός (σπίτια)	Σχολεία					
			Ελληνικό	Δημοτικό	λλ./διδ.ακτ.	Αλληλοδιδ.	Παρθεν.αγ. Αλληλοδιδ.	Γραμματο- διδασκ.
B. Επαρχία Χαλδίας - Χαιριάνων²¹								
33	Αργυρούπολις	250	1	—	—	1	—	—
34	Χαρσορά	70	—	—	—	—	—	1
35	Κρόμη (πολλές ελλην. συνοικ.)	1000	1	—	—	1	—	—
36	Γιμερά (συνοικίες)	400	—	—	1	—	—	—
37	Σταυρίν (3 ελλ. συνοικ.)	300	—	—	—	1	—	—
38	Χάτζιν ²²	100	—	—	1	—	—	—
39	Ἄγ. Ἰωάννης	35	—	—	—	—	—	1
40	Χάσκιοϊν	70	—	—	—	—	—	1
41	Χαβίαϊνα	100	—	—	—	—	—	1
42	Τζιλ	80	—	—	—	—	—	1
43	Ἄδυσα	60	—	—	—	—	—	1
44	Τζίτα	60	—	—	—	—	—	1
45	Αμβρακιάντων (πολλές ελλην. συνοικ.)	170	—	—	—	—	—	1
46	Κελεχπούρ	150	1	—	—	—	—	—
47	Πελέν ²³	35	1	—	—	1	—	—
48	Αργίνη	150	1	—	—	—	—	—
49	Ἄγταγιν	100	—	—	—	1	—	—
50	Πουγλάρ ²⁴	70	—	—	—	1	—	—

του αριθμού των κοινοτήτων, των σχολείων (αρρεναγωγείων και
παρθεναγωγείων χωριστά), των δασκάλων, διδασκαλιστών, μαθητών,
μαθητριών και σχολικών προϋπολογισμών κατά επαρχίες

Κ. Γ. Κωνσταντινίδου², «Πραγματεία περί Πόντου», και του ίδιου
«Λόγος... εἰς τὸ ἐν Μασσαλία Παμπόντιον Συνέδριον τὴν 22 Ἰαν./4 Φεβρ.
1918», ἔκδοσις Διονυσίου Νότη Καραβία, Ἀθήναι 1986 (σελ. 5-10)

α/α	Επαρχία	Κοινότητες	Αρρεναγωγεία			Παρθεναγωγεία			Σχολικός προ- ϋπολογισμός (σε χρυσ. λίρες Τουρκ.)
			Σχολεία	Δάσκαλοι	Μαθητές	Σχολεία	Δασκάλες	Μαθητρ.	
1	Τραπεζούντας	85	115	220	9.800	15	48	2.700	15.000
2	Ροδοπόλεως	66	67	165	3.800	12	20	673	4.500
3	Χαλδίας	260	215	425	13.000	12	25	900	14.000
4	Νεοκαισαρείας	165	265	435	16.000	25	60	3.200	17.000
5	Αμασειας	312	312	635	20.000	84	103	5.000	27.000
6	Κολωνίας	85	80	200	5.000	5	9	135	8.000
Σύνολο		973	1.054	2.080	67.600	153	265	12.608	85.500

Φροντιστήριο Αργυρούπολης 1722

ΕΥΞΕΙΝΟΣ ΛΕΞΗ ΠΟΝΤΟΥ

Εθνική Βιβλιοθήκη Αργυρούπολης
Ο Κοιμητήριο 1999

Εύξεινος Λέσχη

Ιστορικό του Συλλόγου
Διοικητικά Συμβούλια
Γραμματεία
Βρείτε μας στο Facebook

Βιβλιοθήκη

Η σύγχρονη δανειατική βιβλιοθήκη
Ιστορικό της βιβλιοθήκης
Κατάλογος βιβλίων Αργυρούπολης

Τμήματα

Χορωδία
Ποπτική κουζίνα
Ποπτική λύρα
Παραδοσιακό χορευτικό
Εργαστήρια Δημιουργικής Αποσχόλησης
Γυμναστική
Ζωγραφική
Σκάκι
Σύγχρονος χορός
Μπαλέτο

Φωτογραφικό άλμπουμ

Η Εύξεινος Λέσχη στο 15ο Συναπάντημα Ποπτικής Νεολογίας
Εγκαίνια της ολοκληρωσης ψηφιοποίησης των παλιών βιβλίων της Εύξεινου Λέσχης Νόουσσας
Ανόληση των παρτερίων στην Εστία Μουσών
Ο Ευάγγελος Κατσιούλης στην Εύξεινο Λέσχη
Επίσκεψη του καθηγητή Νίκου Λυγερού στην Εύξεινο Λέσχη
Εκδηλώσεις Γεννοκτονίας 2008
Εορτασμός 80 χρόνων Κοπή βασιλόπιτας 2007

Video

Κατάλογος παλιών βιβλίων Αργυρούπολης του Πόντου

τοζωόμαχη κατά τιτό

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39

Βρέθηκαν 972 βιβλία σε 39 σελίδες
39

A/A	ΤΙΤΛΟΣ ΒΙΒΛΙΟΥ	ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ	ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΜΟΣ	ΕΚΔΟΤΗΣ	ΕΤΟΣ
1	Aeschyl 1 tragoediae septem	Αισχύλος	1ος	Payne & Mackinlay	1806
2	Aeschyl 2 tragoediae septem	Αισχύλος	2ος	Payne & Mackinlay	1806
3	Almanach			Engelhard - Reyher	1866
4	Analytica priora et posteriora	Αριστοτέλης		Caroll Tauchnitz	1832
5	Anthologia Graeca		2ος	Caroll Tauchnitz	1829
6	Anthologia Graeca		1ος	Caroll Tauchnitz	1829
7	Anthologia Graeca		3ος	Caroll Tauchnitz	1829
8	Argonautica	Απολλώνιος ο Ρόδιος		Caroll Tauchnitz	1829
9	Argonauticonum	Απολλώνιος ο Ρόδιος		Joannis Oporiti	1550
10	Argonauticonum	Απολλώνιος ο Ρόδιος	2η 1ος	Tytophraphico Clarendoniano	1779
11	Argonauticonum	Απολλώνιος ο Ρόδιος	2ος	Tytophraphico Clarendoniano	1779
12	Authores Incipitibus			X. c.	
13	Bell Gallici	Caesar, Gaius Julius		B. G. Teubner	1896
14	Bibliothecae Historicae	Διόδωρος ο Σικελιώτης	3ος	Caroll Tauchnitz, χ. X.	
15	Bibliothecae Historicae	Διόδωρος ο Σικελιώτης	4ος	Caroll Tauchnitz	1829
16	Bibliothecae Historicae	Διόδωρος ο Σικελιώτης	5ος	Caroll Tauchnitz	1829
17	Bibliothecae Historicae	Διόδωρος ο Σικελιώτης	6ος	Caroll Tauchnitz	1829
18	Bibliothecae Historicae	Διόδωρος ο Σικελιώτης	6ος	Caroll Tauchnitz	1829
19	Bibliothecae Historicae	Διόδωρος ο Σικελιώτης	2ος	Caroll Tauchnitz, χ. X.	
20	Bibliothecae Historicae	Διόδωρος ο Σικελιώτης	5ος	Caroll Tauchnitz	1829
21	Carmen in omnes Euripidis tragoedias	Gasparius, Sibilinus		Joannis Oporiti	1562

ΒΙΚΙΠΑΙΔΕΙΑ
Εργαστήριο ΠΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ
Η Βικιπαίδεια σε Ποπτικά
σε Παράκληση τη Πόντου

3/5/2014

Εκδηλώσεις Μνήμης Γεννοκτονίας του Ποπτικού Ελληνισμού από την Ε.Λ.Π.Ν.

7/1/2014

Πρόσκληση - Κοπή Βασιλόπιτας

28/11/2013

Το φετινό ημερολόγιο της Εύξεινου Λέσχης Ποπτιών Νόουσσας

2/10/2013

ΑΓΙΑΣΜΟΣ ΤΜΗΜΑΤΩΝ

18/9/2013

ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΟ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟ

17/9/2013

Επώνησαν οι εγγραφές σε όλα τα τμήματα της Εύξεινου Λέσχης Ποπτιών Νόουσσας

ΨΗΦΙΟΘΗΚΗ

Αναζήτηση | Υποβολή | Γεωμετρίας | Βιβλία

ροϊκό της του Πόντου 'Ο Κοιμητήριο'

οθήκη Αργυρούπολης του Πόντου 'Ο

οποσδήποτε πεδίο **Αναζήτηση** **Φυλλομέτρηση**

Παραδείγματα αναζήτησης :: [Σύνθετη Αναζήτηση](#)

Πρόσφατες προσθήκες:

- 2011-09-05 14:21 [Χειρόγραφο Μηνιαίων του Σεπτεμβρίου και του Οκτωβρίου] ([17ος αιώνας]) [HLA-2011-753]
Fulltext: [Main PDF \(additional file\)](#)
[Αναλυτική εγγραφή](#)
- 2011-09-05 13:10 [Χειρόγραφο Μηνιαίων του Μαρτίου και του Απριλίου] ([17ος αιώνας]) [HLA-2011-752]
Fulltext: [Main PDF \(additional file\)](#)
[Αναλυτική εγγραφή](#)
- 2011-09-05 11:41 Τετρακτύς: ήτοι Ρητορική, Λογική, Μεταφυσική [sic] και Ηθική / υπό Νεοφύτου Δούκα (1834) / Δούκας, Νεοφύτος. [HLA-2011-751]
Fulltext: [Main PDF \(additional file\)](#)
[Αναλυτική εγγραφή](#)
- 2011-09-05 10:23 [Η Παλαιά Διαθήκη κατά τους Εβραϊκούς: Τόμος Τέτατος, Περιέχον τον Γωβίθ, την Ιουδαίον, τον Ιεράς, τας Τεσσαράς Βίβλους των Μασκαβαίων, τον Βαρούθ, την Επιστολήν Ιερემίου, την Σοφίαν Σολομώντος, και την Σοφία Ιησού υιού Συράχ / εκ του εν Μόσχα, αείας της Ιεράς Διοικούσης Συνόδου πασών των Ρωσίων, εκτεπωθέντος αρχαίου Αλεξανδρινού Κώδικος μεταυποθείσα, ευδοκία μεν και συνεργεία της Ιεράς Συνόδου του Βασιλείου της Ελλάδος, δαπάνη δε της εν Αγγλία Εταιρίας προς Διάδοσιν της Χριστιανικής Παδείας, ίνα δωραί τοις εκ του ιερού Κλήρου διανεμηταί] ([1843-50]) [HLA-2011-750]
Fulltext: [Main PDF \(additional file\)](#)
[Αναλυτική εγγραφή](#)
- 2011-09-05 09:32 [Αθθολογία διαφόρων επιγραμμάτων παλαιών, εις επτά βιβλία διηρημένη = Florilegium diversorum epigrammatum in septem libros (a Maximo Planude collectorum) solerti impere repositum cura: nunc exit castigatus quam alias usquam pristinis elustratum erroribus, multisque adactum adiectis epigrammatibus] ([MDCCX=1531]) / [Planus, Maximus](#); [Bade, Josse](#); [Molimus, Joannes](#); [Des Guidi, Sébastien](#). [HLA-2011-749]
Fulltext: [Main PDF \(additional file\)](#)
[Αναλυτική εγγραφή](#)
- 2011-09-03 18:23 Πρόδρομος Ελληνικής Βιβλιοθήκης: περιέχον Κλαυδίου Αυλιανού την Πουκλήν Ιστορίαν, Ηρακλείου του Ποπτικού, Νικολάου του Δαμασκηνού τας Σωζόμενα. Οις προστεθήσαν και βραχεία σημειώσεις, και Στοιχασμοί αυτοσχέδιοι περί της Ελληνικής παιδείας και γλώσσης / φιλότητο δαπάνη των Ζωσιμάδων, παδείας ένεκα των την Ελλάδα φωνήν διδοσκομένων Ελλήνων / [επιμέλεια Αδομάντος Κοραή] (ΑΩΕ =1805) / [Αύλιανός](#). [HLA-2011-748]
Fulltext: [Main PDF \(additional file\)](#)
[Αναλυτική εγγραφή](#)

ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ · ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Πόντος και ασήμι

το δώρο της γης

Μαρία - Χριστίνα Δεστούνη - Γιαννουλάτου

ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ

«Επειδή η προστασία και η προφύλαξη του μεταλλείου της Αργυρούπολης, που είναι ένα από τα σημαντικότερα φορολογούμενα κατ' αποκοπήν κέντρα του Μεγάλου μου Κράτους, είναι από τα έργα άξια για μέριμνα, η οποία θα προκαλέσει την αύξηση των προσόδων του εν λόγω μεταλλείου και έτσι θα επιφέρει την ωφέλεια στο θησαυροφυλάκιο των Μουσουλμάνων, στο εξής δεν πρέπει να γίνει καμία ενέργεια προσβλητική και αντιβαίνουσα στην εξαιρέσή του από τη φορολογία. Οι μεγάλοι Βεζύρηδες που διαβαίνουν και ταξιδεύουν προς τα μέρη του Ερζερούμ και της Τραπεζούντας, σύμφωνα μ' αυτά που επικρατούν στα μεταλλεία, να μην μπαίνουν στην πόλη της Αργυρούπολης, αλλά να περνάνε από τα μέρη από τα οποία διόβαιναν αρχικά, και από σήμερα να μη ζητούν από τα μέρη της Τραπεζούντας και του Ερζερούμ και από άλλα μέρη εισφορές στρατοπέδευσης και εκστρατείας και οδοιπορικά και αντίτιμο για τα πέταλα [τη φθορά των πετάλων των ζώων!], και τα καφτάνια [τη φθορά των καφτανιών] και αντίτιμο αίματος [κεφαλικό φόρο] και αποζημίωση για τα εντός των συνόρων συμβαίνοντα δυστυχήματα και δολοφονίες και άλλες πολεμικές και στρατιωτικές εισφορές, και με κανέναν απολύτως τρόπο να μη γίνει επέμβαση από τη μεριά των βαλλήδων και δικαστών, να μην αποστέλλονται στον καζά και τα χωριά τους ειδικοί εισπράκτορες φορολογίας και να μη γίνει καμιά παράβαση στην εξαιρέσή τους από τη φορολογία».

Φιρμάνι Νο 53 του 1737 και 1739.
Απευθύνεται στον Βαλή της Τραπεζούντας.

Γύρω στα 1722 τα μεταλλεία φθάνουν στο απόγειο της αποδοτικότητάς τους. Από τα 33 διαφορετικά σημεία στα οποία γινόταν εξόρυξη του ασήμιου σε ολόκληρη την Τουρκία της εποχής εκείνης, τα 16 βρίσκονταν μέσα και γύρω από την πόλη της Αργυρούπολης και μόνο 6 μεταλλευτικές τοποθεσίες ήταν έξω από τα όρια του Πόντου. Κανένα όμως ορυχείο δεν είναι αστείρευτο. Τα ασήμνια κοιτάσματα σταδιακά άρχιζαν να εξαντλούνται και από τα τέλη του 18ου αιώνα η ακτινοβολία της Αργυρούπολης διατηρήθηκε χάρη στις μεταλλουργικές αποικίες της. Από καιρό οι έμπειροι αργυροπολίτες μεταλλουργοί είχαν επεκτείνει τις δραστηριότητές τους και σε άλλους τόπους όπου υπήρχαν μεταλλεία για εκμετάλλευση. Η παρακμή μαζί με τις δύσκολες, ιστορικά, συνθήκες έφθεραν σιγά-σιγά το προνομακίο καθεστώς που στήριζε τις μεταλλουργικές κοινότητες. Οι κάτοικοί τους αναγκάστηκαν να προχωρήσουν σε άλλα μέρη της Ανατολής με την ελπίδα ότι νέα αποθέματα του λαμπερού μετάλλου θα τους περίμεναν εκεί. Ως εικοστός πρώτος και τελευταίος γενικός αρχιμεταλλουργός της περιφέρειας της Αργυρούπολης καταγράφεται ο Δημήτριος Παπάς (1872-1874). Επί των ημερών του (το 1871) λειώνεται ένα μέρος από τα βαρύτιμα και περίτεχνα ασήμνια σκεύη που αφιερωμένα στις εκκλησίες θύμιζαν τις μέρες της ακμής και τη δύναμη που χάριζε το ασήμι σε όσους ήξεραν να το επεξεργαστούν. Η θυσία αποφασιζεται για να χρηματοδοτηθεί το καινούργιο σχολείο της πόλης.

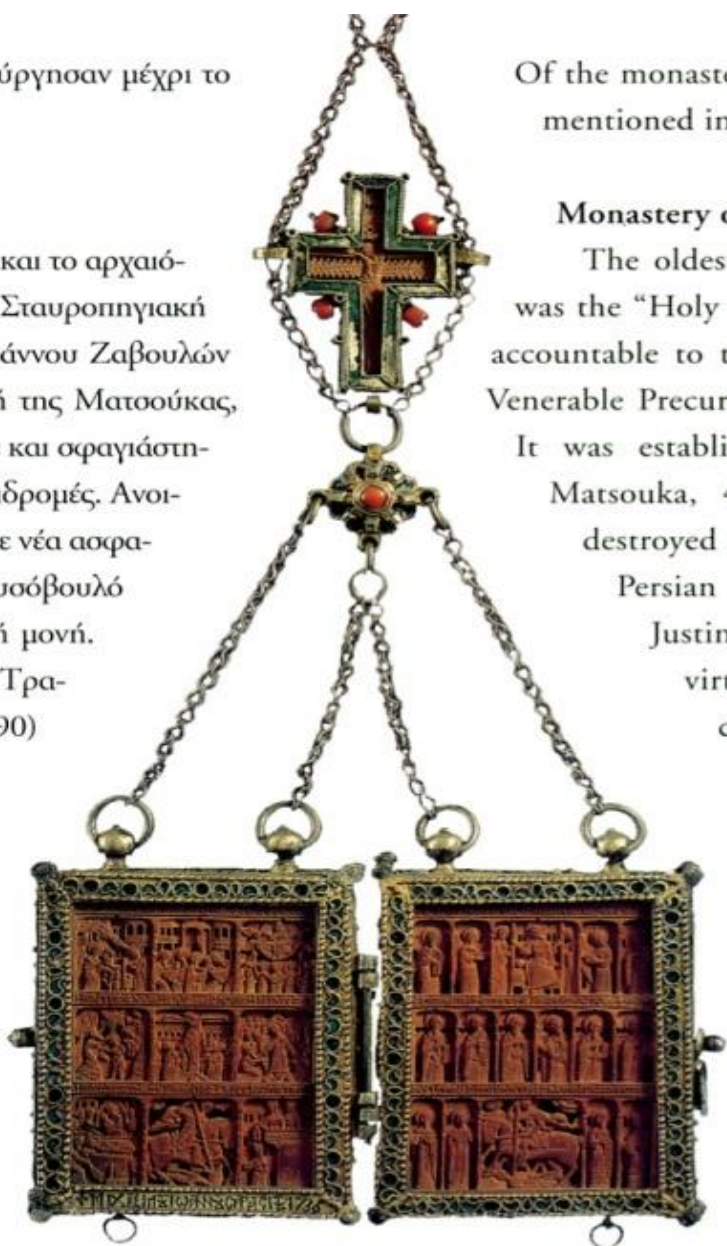

Δισκοπέτρα από ασήμι, με επίχρυση δακτύλιση και κάλυμμα, Αργυρούπολη, 1726-7, Μουσείο Μπενάκη.

επιούργησαν μέχρι το

του και το αρχαίο-
και Σταυροπηγιακή
Ιωάννου Ζαβουλών
ιοχή της Ματούκας,
πικε και σφραγίστη-
επιδρομές. Ανοι-
σε νέα ασφα-
χρυσόβουλό
λική μονή.
ες Τρα-
(1390)

Επιχρυσωμένο, ασημένιο εγκόλλιο από την Αργυρούπολη.

Η επιγραφή του αναφέρει ως δωρητή τον Μιχαήλ Σαρασίτη από τη γνωστή οικογένεια των αρχιμεταλλουργών της Χαλδίας (1736).

(Από τη Συλλογή του Μουσείου Μπενάκη).

Silver gilt pectoral from Argyroupolis. The inscription names the donor as Michail

Of the monasteries that c
mentioned indicatively:

Monastery of St John

The oldest and one
was the "Holy Royal Pati
accountable to the Ecume
Venerable Precursor and B
It was established in
Matsouka, 40 kilom
destroyed and many
Persian invaders.

Justinian I in a
virtue of a ch
conferring

it a roy
Trebiz
(1349
endow
chryse

Th
endow
chryse
Alexa
an ul

50
wil

thi

ουσικό περιβάλλον τους
ξένδρα, θηρία, όρνεα,
και λατρείες διατη-
οικούσαν στα ανα-

ποτε πολι-
παραδό-

τό-

εις ελληνι-
τα Σάρα-
Αναΐτις ή
αν ο Δίας
τωτικών),

τες μεταξύ

τός από τις ελληνι-
θεός Μίθρας (θεός του

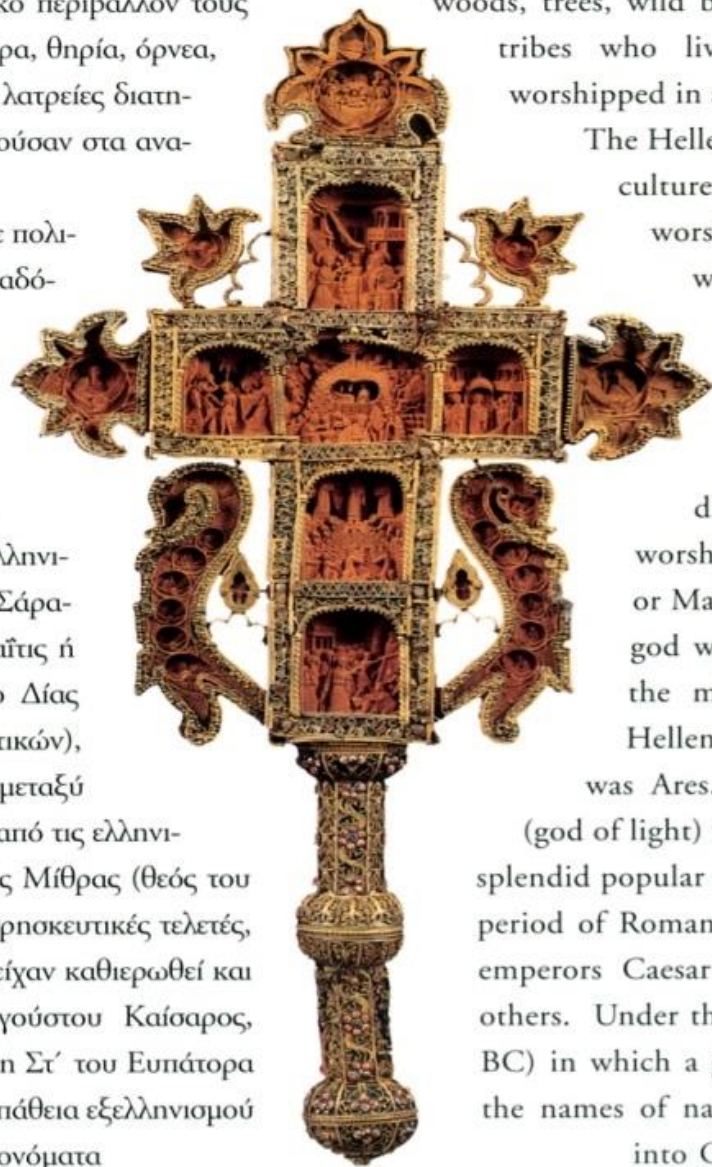
ές θρησκευτικές τελετές,
ίας είχαν καθιερωθεί και

Αυγούστου Καίσαρος,
ιδάτην Στ' του Ευπάτορα

ροσπάθεια εξελληνισμού
τα ονόματα

ίες βαθμιαία
και τον τύπο
ναΐτις ή Μα

Ενυώ, κτλ.,

Σταυρός από την Αργυρούπολη.

Επιχρυσο ασημί και σμάλτο
με ξυλόλυπτο πυρήνα
(δεύτερο μισό 18ου αι.).

(Από τη Συλλογή του Μουσείου Μπενάκη).

woods, trees, wild beasts, birds, e
tribes who lived on the
worshipped in approximately

The Hellenes who settle
culture carried on
worshipped the god
were added or
during the
particular
Mithridati
example,

divinities, the
worshipped; in Cor
or Ma was worshipp
god was Zeus Strate
the military) and
Hellenic deities wer

was Ares. In Trebizor
(god of light) was worshipp
splendid popular religious ceren
period of Roman rule, cults w
emperors Caesar Augustus, H
others. Under the reign of Mit
BC) in which a great effort wa
the names of native and Persi

into Greek, and thei
gradually assimilate
Thus, for example
identified with Arte
Enyo; Mithras w

ΤΕΡΑ ΜΟΝΗ
ΑΓΙΩ ΓΕΩΡΓΙΩ ΧΑΛΙΝΑΡΑ
ΧΑΡΣΕΡΑΣ ΑΡΓΥΡΟΠΟΛΕΩΣ
ΠΟΛΙΤΕ

ΕΤΟΣ ΙΔΡΥΣΕΩΣ 1220
ΕΠΙ ΑΛΕΞΙΩ ΚΟΜΝΗΝΟΥΤΑ

Τα στοιχεία για το σχέδιο
δόθηκαν από τους:

1. Γεώργιο Δημητριάδη του Δημοσθένη, που γεννήθηκε στη Χάρσερα το 1917 και έχει βιώματα από τη ζωή του μοναστηριού
2. Θεόδωρο Τσελεπιδή του Ευσταθίου που γεννήθηκε στην Αργουσιτιά το 1933, επισκέφθηκε τα έτη 1982 και 1989 την πατρογονική πατρίδα Χάρσερα - και απεικόνισε με βιντεοκάμερα το μοναστήρι του ΑΓΧ που σήμερα είναι κατεστραμμένο.

Γ. ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ
2004

Παρακμή των μεταλλείων της Αργυρούπολης

Επειδή το πρόβλημα που δημιουργείται πάντα είναι πολυπαραγοντικό θα εκθέσουμε κατά την γνώμη μας τους λόγους για τους οποίους ήρθε η παρακμή των μεταλλείων πρώτα στην Αργυρούπολη και μετά σε όλη την Μικρά Ασία.

-Το άγονο και πενιχρό στην μεγαλύτερη έκταση του το έδαφος της Χαλδαίας ήταν δυσμενές για την ανάπτυξη της γεωργίας

-Η υπερξύλευση των δασών για την καύση του μεταλλεύματος και την στήριξη των στοών.

-Το «δαιμόνιο» DNA των Ελλήνων που έλκουν την καταγωγή τους από αποικιστές και μεταλλουργούς τους οδηγούν στην ίδρυση άλλων μεταλλείων

-Η ανάπτυξη του θαλάσσιου διαμετακομιστικού εμπορίου

-Η παντελής έλλειψη τεχνολογίας και η άγνοια σύγχρονων μεθόδων εξόρυξης και κατεργασίας.

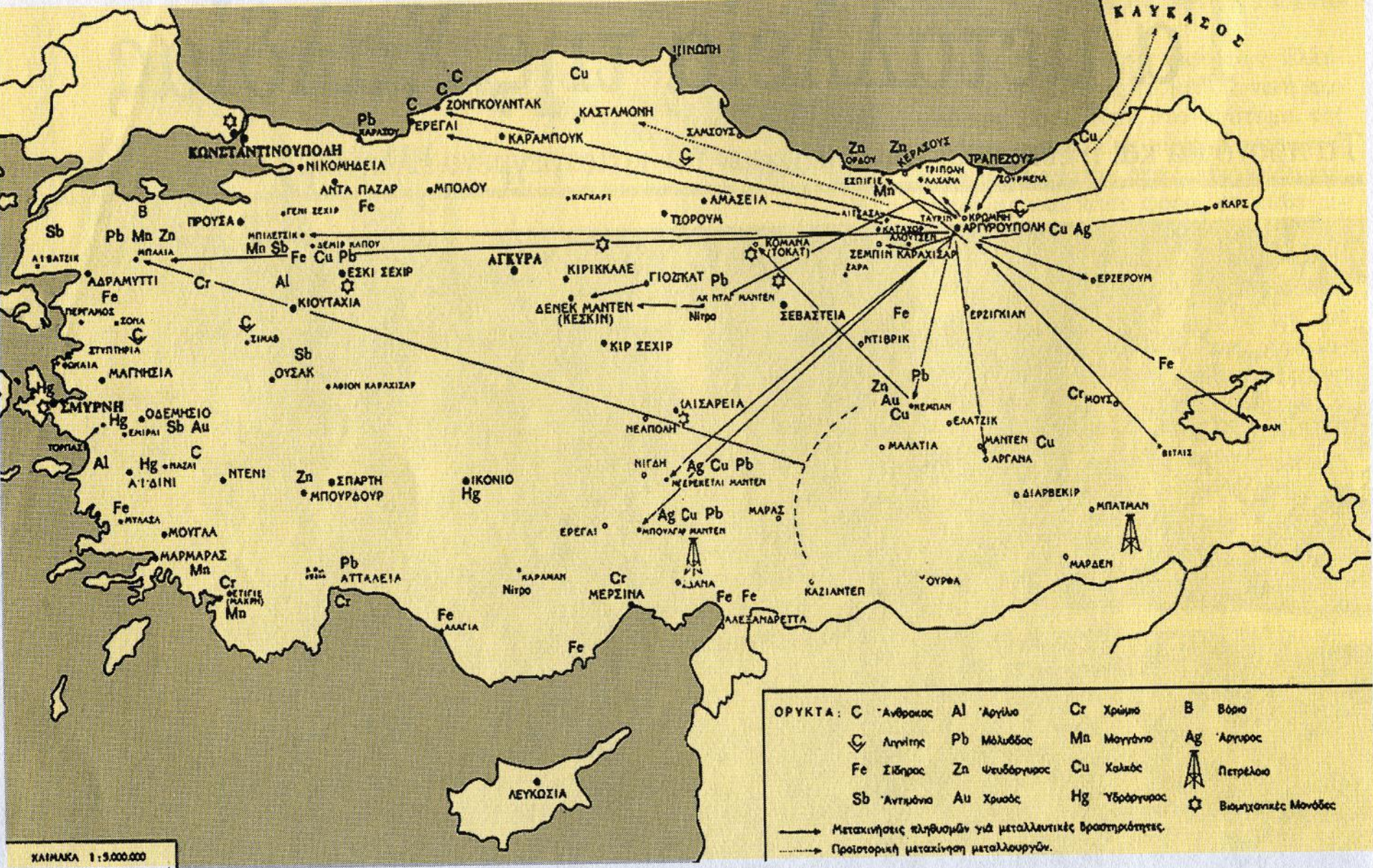
-Η έλλειψη χερσαίου συγκοινωνιακού οδικού και σιδηροδρομικού δικτύου, που ανέβαζε το κόστους μεταφοράς των προϊόντων σε μεγάλα βιομηχανικά και αστικά κέντρα.

-Η σταδιακή διακοπή του μέτρου της υποχρεωτικής εργασίας των προνομιούχων εργατών στα μεταλλεία. Μετά την έκδοση του Χάτι Χουμαγιούν το 1866 πολλοί φαινομενικά μουσουλμάνοι απαίτησαν να δηλωθούν Χριστιανοί, οι λεγόμενοι Κλωστοί, με χαρακτηριστικό παράδειγμα τους Κρωμναίους και τους Σταυριώτες. Όσοι αισθάνθηκαν κίνδυνο μετανάστευσαν στην ομόδοξη Ρωσία.

-Οι Ρωσοτουρκικοί πόλεμοι.

-Οι εσωτερικές πολιτικές ανακατατάξεις στην Τουρκία.

-Η ψήφιση νόμων που απέτρεπαν την δυνατότητα εκμετάλλευσης των κοιτασμάτων από ξένους επενδυτές που θα έφερναν καινούργιο τεχνολογικό εξοπλισμό, ώστε να δώσει ώθηση στην εκμετάλλευσή τους.

Χάρτης όπου απεικονίζονται οι μετακινήσεις πληθυσμών για μεταλλευτικές δραστηριότητες από τα παράλια του Πόντου στην Αργυρούπολη. Επίσης, η διασπορά των μεταλλουργών του Πόντου σε άλλες μεταλλοφόρες περιοχές της Μικρασίας και του Καυκάσου (φωτ.: Από το βιβλίο, «Μεταλλεία της Μικρασίας και του Πόντου», της Χαράς Λιουδάκη, Αθήνα, 1982).

Ελληνες μεταλλουργοί του Καυκάσου και Ρώσοι αξιωματούχοι, περί τα τέλη του περασμένου αιώνα. Όταν άρχισαν να παρακμάζουν τα μεταλλεία της Χαλδίας, στα μέσα του 19ου αιώνα, Ελληνοπόντιοι μεταλλουργοί μετοίκησαν σε άλλες μεταλλοφόρες περιοχές της Μικρασίας, όπως επίσης στη Ρωσία και τον Καύκασο (φωτ.: Αρχείο Επιτροπής Ποντιακών Μελετών).

**Πόντιοι
μεταλλωρύχοι
στο Μαντάν
της Αρμενίας,
με καυκασιανές
στολές.
Τέλη 19ου αιώνα
(φωτ.: Αρχείο
Ε. Χαρατσιΐδη).**

ΜΕΤΑΛΛΕΙΟ ΤΟΥ ΤΑΥΡΟΥ

ΜΕΤΑΛΛΕΥΜΑ

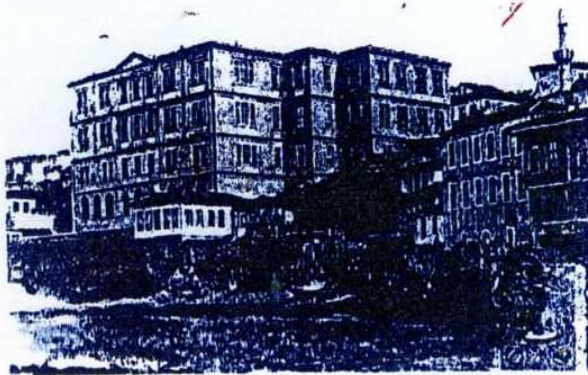
**ΜΕΤΑΛΛΕΙΟ ΤΟΥ ΤΑΥΡΟΥ:
ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΜΕΤΑΛΛΟΥΧΩΝ**

Δ. ΑΥΤΟΣΥΝΕΙΔΗΣΗ. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΟΥΣ ΕΘΝΙΚΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ

Είναι φυσικό επακόλουθο για τους Πόντιους που επιβίωσαν μετά την Άλωση της Αυτοκρατορίας των Κομνηνών να έχουν αυτοσυνείδηση της ελληνικότητας τους και να συμμετέχουν στους εθνικούς αγώνες. Το μοναδικό δημώδες που κλαίει για την Άλωση της Πόλης αλλά και δίνει ελπίδα για την ανάσταση του Γένους είναι γραμμένο στην Ποντιακή διάλεκτο. Πρωταρχικό ρόλο σ' αυτό θα παίξουν οι επίσκοποι και οι αρχιμεταλλουργοί.

- Την περίοδο της ελληνικής επανάστασης 1821-1827 συμμετείχαν ως μέλη της Φιλικής Εταιρίας, με πρόταση του εθνομάρτυρα γενικού αρχιμεταλλουργού Ιάκωβου Γρηγοριάδη (1802-1830)
- Ο μητροπολίτης Σίλβεστρος έκλεισε τις πόρτες της εκκλησίας και ζήτησε από τους Αργυρουπολίτες να ορκιστούν πίστη στην Φιλική Εταιρία. *(Τριανταφυλλίδη Π.Η. «Τα Ποντικά» σ. 109.)*
- Η Χαλδία υπήρξε η πατρίδα των Υψηλαντών και των Μουρούζηδων και άλλων βυζαντινών αρχόντων ,οι οποίοι μετανάστευσαν στην ημιελεύθερη Ουγγροβλαχία και σαν ηγεμόνες έπαιξαν ιστορικό ρόλο και επηρέασαν καθοριστικά στην ελληνική επανάσταση. *(Σωτηριάδη Σ.Ε. .Αργυρούπολης, 1959 σ.12).*
- Η συνείδηση των απανταχού Ποντίων ότι είναι Έλληνες αποδεικνύεται ότι από τις περιοχές των μαντεμτζήδων συμμετέχουν ομάδες στο Ποντιακό αντάρτικο κατά την περίοδο 1914-1922 με ονομαστούς αρχηγούς όπως ο Κωνσταντίνος Καραχισσαρίδης, ο Χαρ. Κοντοβραχιονίδης, ο Ευάγγελος Ιωαννίδης από τις περιοχές Ακ νταμ Μαντέν, Κουμούλ Μαντέν.

ΕΝΩΣΙΣ
ΠΟΝΤΙΩΝ
ΜΕΛΙΣΣΙΩΝ
ΑΤΤΙΚΗΣ

Εκκλιση της πορείας του Ποντιακού Ελληνισμού από την
Αρχαιότητα ως τις μέρες μας
Χρονολογία από τον Δυτικό στον Ανατολικό Πόντο
Πλούσιο φωτογραφικό υλικό (702 φωτογραφίες,
μικροσκοπική επένδυση με τα αναλογα όργανα ρυθμούς και μελωδίες
σε καλύτερη περιοχή) 74 μελωδίες και 68 σκοπιοι ποντιακών χορών!

Συνεργασία Σάβερ

ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΕΠΕΛΕΓΜΕΝΑ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΙΚΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Copyright 2005

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΠΟΝΤΙΑΚΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

"ΕΝΑ ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΟ ΧΩΡΟ
ΚΑΙ ΤΟΝ ΧΡΟΝΟ..."

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ
ΠΟΝΤΙΑΚΟΥ
ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

ΕΝΩΣΙΣ ΠΟΝΤΙΩΝ
ΜΕΛΙΣΣΙΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ

Π. Τσαλδάρη 13 15127 Μελίτσια Τηλ.:2108044368
Fax:2106136279 www.ep-ma.com

vkonsta.blogspot.gr

Διαχειριστής: Δημήτρης Πολύζος
facebook: Vassilis Konstantinidis

Περιήγηση στο blog του Βασίλη Κωνσταντινίδη με φωτογραφίες από ταξίδια, βιντεάκια με περιβαλλοντικά προγράμματα, ημερολόγια με πέτρινα γεφύρια και αναφορές για την Μικρά Ασία και τον Πόντο.

**Ευχαριστώ πολύ την Ένωση Ποντίων Αργυρούπολης
για την τιμή που μου έκανε
και όλους εσάς για την προσοχή σας
Βασίλης Κωνσταντινίδης.**

